

पकेट प्रोफाइल

आ.व. २०८०/८१

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ

जुम्ला

पकेट प्रोफाइल पुस्तिका

आ.व.२०८०/०८१

Pocket Profile Book

FY 2080/081

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला

फोन नं: ०८७-५२०६६६

ईमेल: pmamp.piu.jumla@gmail.com

वेबसाइट: <https://piujumla.pmamp.gov.np>

पकेट प्रोफाइल पुस्तिका आ.व.२०८०/०८१
(Pocket Profile Book FY 2080/081)

प्रकाशक: प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना
परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला

प्रकाशन मिति: २०८१ असार

मुद्रण: चन्दननाथमिनीमार्केट एण्ड अर्डर सप्लायर्स, जुम्ला
फो.नं. : ०८७-५२०१३४, ९८५८३२०३८६

दुई शब्द

नेपालको अर्थतन्त्रमा एक मेरुदण्डको रूपमा रहेको कृषि क्षेत्रले कुल ग्राहस्थ्य उत्पादनको २४ प्रतिशत हिस्सा कृषि, वन र मत्स्य क्षेत्रले ओगटेको छ। नेपालको कुल जनसंख्याको ५७.३ प्रतिशत जनसंख्या जीवन निर्वाह, आयआर्जन र रोजगारीको लागि कृषि पेशामा संलग्न भएको अवस्था छ। नेपालको ज्यामितीय रूपमा बढ्दो जनसंख्या र अंक गणितीय रूपमा वृद्धि विकास भैरहेको कृषि क्षेत्रलाई मध्यनजर गर्दै परम्परागत तथा निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई आधुनिक, व्यावसायिक, औद्योगिक र दिगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नका लागि कृषि विकास रणनीति २०७२ को सहयोगी परियोजनाको रूपमा प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना आ.व. ०७३/७४ देखि ०८२/८३ सम्म कार्यान्वयनमा रहेको छ। कृषि क्षेत्रको समग्र आधुनिकीकरणको प्रक्रियालाई तिव्र पार्न र बाह्य परिवेस सँग सामन्जस्यता ल्याउन आधुनिक कृषिका विभिन्न आयामहरूलाई समावेश गरि आधुनिकीकरण प्रक्रिया थालनी गर्न यस परियोजनाले मुख्यतः चार वटा सम्भागहरू: साना व्यावसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम, व्यावसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (ब्लक) विकास कार्यक्रम, व्यावसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम र वृहत व्यावसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक केन्द्र (सुपरजोन) विकास कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनमा ल्यायर कृषि क्षेत्रको व्यावसायिक उत्पादनलाई प्रशोधन तथा औद्योगिकरणमा जोडेर आत्मनिर्भरताको दिशामा अगाडी बढि रहेको अवस्था छ।

समग्र कृषि मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरूको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकरण उन्मुख दिगो आर्थिक अवसरहरू सृजना गरि राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुर्याउनप्रमुख कृषि उपजहरूको विशिष्टकृत क्षेत्रहरू निर्माण गर्ने, निर्यात योग्य कृषिबस्तुहरूको मूल्यअभिवृद्धि गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने, कृषि लाई सम्मानजनक नाफामुखी व्यवसायका रूपमा विकास गर्दै रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्ने, बहुसरोकारवाला निकायहरू बिचको कार्यमूलक समन्वय मार्फत प्रभावकारी सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने उद्देश्य राखेको छ।

प्रस्तुत पकेट प्रोफाइल पुस्तिकामा परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्लाकोकार्यक्षेत्र भित्र संचालन भएका परियोजनाको सुरुवात देखि हाल सम्मका साना व्यावसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रमको तथ्याङ्क, परियोजनासँग सम्बन्धित दस्तावेजबाट केही सामग्रीहरू राखी गरी विविध जानकारीहरू समावेश गरिएको छ। जोन तथा सुपरजोन क्षेत्रमा कार्य गर्नु हुने कृषि तथा गैह्र कृषि क्षेत्रको विकास तथा अनुसन्धान एवं व्यवसायमा संलग्न निकायहरूका लागि महत्पूर्ण श्रोत सामाग्रीको रूपमा रहने कुराको समेत विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा यस प्रोफाइल लाई मूर्तरूप दिन आवश्यकतथ्यांक सामग्री संकलन, लेखन तथा सम्पादन कार्यमा आवश्यक सहयोग गर्ने प्राविधिक तथा प्रशासनिक मित्रहरू प्राविधिक सहायक श्री पदम राज कार्की, ना.सु.श्री एकराज चौलागाईं, लेखापाल श्री केशव प्रसाद न्यौपाने, सब ईन्जिनियर श्री लक्ष्मण खडका, ना.प्रा.स. श्री हिक्मत सार्की, ना.प्रा.स. श्री निरु योगी, ना.प्रा.स. श्री गणेश कुमार सन्ज्याल, ना.प्रा.स.श्री कल्पना शाही लाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै पकेट प्रोफाइल पुस्तिका तयारीका लागि आवश्यक तथ्यांक संकलनमा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नु हुने विभिन्न स्थानीयतहका कृषि प्राविधिकहरू, जोन/सुपरजोन संचालन समन्वय समितिका पदाधिकारीहरू, कृषक समुह/सहकारीका पदाधिकारी एवं कृषकहरूलाई पनि हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु यस पुस्तिकामा रहेका कमी कमजोरीहरूलाई औल्याई आगामी आ.व. मा प्रकाशन हुने पुस्तिकालाई अझै जानकारीमुलक एवं उपयोगी प्रकाशनका रूपमा परिमार्जनकालागि आवश्यक रचनात्मक सुझाव एवं पृष्ठपोषणका लागि सम्पूर्ण पाठक वर्ग एवं प्रयोगकर्ताहरूमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

खेम राज शाही
नि. वरिष्ठ कृषि अधिकृत

विषयसूची

खण्ड “क”

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना सम्बन्धि जानकारी

१ परिचय	२
२ परियोजनाका सोच, लक्ष्य रउद्देश्यहरु	२
३परियोजनाका संभागहरु	२
४ परियोजना मार्फत कृषिको आधुनिकीकरण	३
५परियोजना संचालनको अवधारणा	३
६ परियोजनाका रणनीति	४
६.१ भूमिको वैज्ञानिक उपयोग.....	४
६.२ आधुनिक कृषि प्रविधिको अवलम्बन.....	४
६.३ कृषि यान्त्रिकरण	४
६.४ पूर्वाधार विकास	४
६.५ कृषि उत्पादन सामग्री.....	५
६.६ रासायनिक र प्राङ्गारिक मल व्यस्थापन.....	५
६.७ उत्पादन प्रविधि.....	६
६.८ कृषि अनुसन्धान	६
६.९ प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान प्रणालीको अवलम्बन	६
६.१० गुणस्तर नियन्त्रण तथा खाद्य स्वच्छता स्थापना	७
७ परियोजना कार्यान्वयनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको भूमिका	७
७.१ संघिय निकायको भूमिका	७
७.२ प्रादेशिक निकायको भूमिका	१०
७.३ स्थानीय तहको भूमिका.....	१२

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला सम्बन्धी जानकारी

८. परिचय	१४
८.१ जिल्लाको परिचय	१४
८.२ भौगोलिक अवस्थिति	१४
८.३ राजनैतिक विभाजन	१५
८.४ जनसंख्या सम्बन्धी विवरण	१६
८.५ भू-उपयोग	१६
८.६ धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरु	१६
८.७ कृषिसँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक संस्थाहरु	१७
८.८ जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख वाली/वस्तुहरु	१७
९. परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला सम्बन्धी जानकारी	१८
९.१ स्याउ सुपरजोन, जुम्ला	१८
९.१.१ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समिति	१९
९.१.२ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समितिले खेलेको भूमिका	१९
९.२ सिमि जोन जुम्लाको परिचय	२०
९.२.१ सिमि जोन (जुम्ला) मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण	२०
९.२.२ सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समिति	२०
९.२.३ सिमि जोनको उद्देश्य	२१
९.२.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरु	२१
९.३ स्याउ जोन कालिकोट	२२
९.३.१ जिल्लाको परिचय	२२
९.३.२ भौगोलिक अवस्था	२२
९.३.३ कमाण्ड क्षेत्र तथा कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरु	२२
९.३.४ स्याउ जोन कालिकोट मा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण	२३

९.३.५ स्याउ जोन संचालन समन्वय समिति	२३
९.४ सिमि जोन , कालिकोट को परिचय	२४
९.४.१ सिमि जोन कालिकोटमा सूचिकृत संस्थाहरुको विवरण	२४
९.४.२ सिमि जोनको उद्देश्य	२४
९.४.३ सिमि जोन संचालक समिति विवरण	२५
९.४.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरु	२५
१० जनशक्ति विवरण	२६
११ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धीहरु	२६
१२ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण	२८
१३ जोन/सुपरजोनको विश्लेषण (SWOT Analysis)	२८
१३.१ सबल पक्ष	२८
१३.२ दुर्बल पक्ष	२९
१३.३ अवसर	२९
१३.४ चुनौती	३०
१४ आगामी बाटो (Summary and Ways Forward)	३०
१४.१ सारांश/संक्षेप (Summary)	३०
१४.२ आगामी बाटो (Ways Forward: Guideline for planning of future programmes)	३१

खण्ड “ग”

साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम

१५ पकेट विकास कार्यक्रम	३३
१५.१ उद्देश्य	३४
१५.२ संचालन गर्ने निकाय	३४
१५.३ पकेट क्षेत्र निर्धारण र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने व्यवस्था	३४
१५.४ पकेट विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रक्रिया	३५
१५.५ कार्यक्रम छनौट तथा कार्यान्वयन व्यवस्था	३५

१५.६ सम्झौता र अनुदान रकम भुक्तानी	३६
१५.७ जनशक्ति व्यवस्थापन.....	३६
१५.८ पकेट संचालन समन्वय समिति.....	३६
१५.९ अनुगमन, मूल्यांकन र प्रगति प्रतिवेदन.....	३७

खण्ड “घ”

परियोजनाको सुरुवात देखि हाल सम्म संचालित पकेटको विवरण

१६ परियोजनाको सुरुवात देखि हाल सम्म संचालित पकेटको विवरण	३९
१७ कार्यक्रमका तस्वीरहरु	७८

खण्ड “क”
प्रधानमन्त्री कृषि
आधुनिकीकरण परियोजना
सम्बन्धि जानकारी

१ परियोजनाको परिचय

कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयनको सहयोगी परियोजनाको रूपमा कृषि क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने स्पष्ट मार्गचित्रका साथ कृषि उपजको उत्पादनका लागि आवश्यक प्रविधि तथा उत्पादन सामग्रीको व्यवस्था, बाली र वस्तु उत्पादनमा यान्त्रिकीकरण, प्रशोधन तथा बजारीकरणको लागि आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था लगायतका क्रियाकलाप मार्फत कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणको परिकल्पना सहित स्वदेशी सोच, स्वदेशी लगानी र आन्तरिक संस्थागत जनशक्तिबाट प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना आ.व. २०७३/७४ देखि आ.व. २०८२/८३ सम्म १० वर्ष अवधिको लागि लागू भएको छ। परियोजनाको कूल लागत १ खर्ब ३० अर्ब रुपैयाँ प्रक्षेपण गरिएको छ। कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट कृषिजन्य उद्योगमा रूपान्तरित आधुनिक, व्यवसायिक, दिगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने सोचका साथ संचालन भएको यस परियोजनाको लक्ष्य समग्र मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरूको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकीकरण र दिगो आर्थिक अवसरहरू सृजना गरी राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुऱ्याउने रहेको छ।

२ सोच, लक्ष्य एवं उद्देश्य

सोच:

कृषिमा आधारित अर्थतन्त्रबाट कृषिजन्य उद्योगमा रूपान्तरित आधुनिक, व्यवसायिक, दिगो एवं आत्मनिर्भर कृषि क्षेत्रको विकास गर्ने।

लक्ष्य:

समग्र कृषि मूल्य श्रृंखलाका अवयवहरूको एकीकृत संयोजन र परिचालन मार्फत खाद्य पोषण सुरक्षा सुनिश्चित गर्दै कृषि औद्योगिकीकरण उन्मुख दिगो आर्थिक अवसरहरू सृजना गरि राष्ट्रको समग्र विकासमा टेवा पुऱ्याउने।

उद्देश्यहरू:

- प्रमुख कृषि उपजहरूको विशिष्टकृत क्षेत्रहरू निर्माण गर्ने
- निर्यात योग्य कृषिबस्तुहरूको मूल्यअभिवृद्धि गर्दै प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने,
- कृषि लाई सम्मानजनक नाफामुखी व्यवसायका रूपमा विकास गर्दै रोजगारीका अवसरहरू सृजना गर्ने,
- बहुसरोकारवाला निकायहरू बिचको कार्यमूलक समन्वय मार्फत प्रभावकारी सेवा प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।
-

३ परियोजनाका सम्भागहरू

(क) साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम

- कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुऱ्याउने गरी पकेटमा समावेश गरिएका बाली वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- पकेट क्षेत्रमा कृषि उत्पादन सामग्री आपूर्ति तथा प्राविधिक सेवा प्रवाह गर्नु।

(ख) व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (ब्लक) विकास कार्यक्रम

- कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुऱ्याउने गरी ब्लकमा समावेश गरिएका बाली वस्तुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- ब्लक क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास तथा व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन गर्नु।

(ग) व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र (जोन) विकास कार्यक्रम

- जोनमा समावेश गरिएका बाली/वस्तुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,
- जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरूको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने,
- जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरूमा रोजगारी सृजना गर्ने।

(घ) वृहत व्यवसायिक कृषि उत्पादन तथा औद्योगिक केन्द्र (सुपर जोन) विकास कार्यक्रम

- सुपरजोनमा समावेश गरिएका बाली/वस्तुको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने,
- सुपरजोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रशोधन उद्योगहरूको स्थापना मार्फत कृषि औद्योगिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने,
- प्रयोगशाला सेवा तथा कृषि अनुसन्धान र अध्ययन संस्थानको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
- सुपरजोन तथा आसपासका क्षेत्रहरूमा रोजगारी सृजना गर्ने।

यी संभागहरूमा कृषि सामग्री आपूर्ति व्यवस्थापन, यान्त्रिकीकरण सहयोग, भौतिक पूर्वाधार सहयोग, अनुसन्धान-शिक्षा-प्रसार सुदृढीकरण सहयोग, कृषि आधुनिकीकरणका लागि विज्ञहरूको सेवा, कृषिजन्य उद्योगहरू स्थापना, प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिने परियोजना दस्तावेजमा उल्लेख भएको छ।

४ परियोजना मार्फत कृषिको आधुनिकीकरण

पछिल्लो समय नेपालको समग्र कृषि क्षेत्रमा केही आधुनिकीकरणका संकेत र परिदृश्यहरू देखिएका छन्। उन्नत कृषि सामग्री तथा प्रविधिको प्रयोग, यान्त्रिकीकरण, बजारमा आधारित कृषि उपज उत्पादन तथा वितरण, कृषि फर्मको नाफा नोक्सानको हिसाब राख्ने प्रचलन आदिलाई कृषि क्षेत्रको समग्र आधुनिकीकरणका प्रारम्भिक संकेतको रूपमा लिन सकिन्छ। कृषि क्षेत्रमा बढ्दो निजी लगानी यसको अर्को संकेत हो। हाल कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणको प्रक्रिया थालनी भएतापनि समग्र ग्रामीण कृषि अर्थतन्त्रलाई रूपान्तरण गर्ने गरी यो प्रक्रिया तीव्र र बाह्य परिवेश सापेक्ष हुन सकेको छैन। कृषि क्षेत्रको समग्र आधुनिकीकरणको प्रक्रियालाई तीव्र पार्न र बाह्य परिवेशसँग सामन्जस्यता ल्याउन आधुनिक कृषिका आयामहरूलाई समावेश गरी आधुनिकीकरण प्रक्रियाको थालनी गर्न प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यान्वयन गरिएको छ।

५ परियोजना संचालनको अवधारणा

- कृषियोग्य जमिनको चक्लाबन्दी
- विशिष्टिकृत व्यवसायिकरण
- उन्नत प्रविधि र गुणस्तरीय पूर्वाधार विकास

- अन्तराष्ट्रियरूपमा बजारमा प्रतिस्पर्धी कृषि र औद्योगीकरण
- उपलब्धीमा आधारित सहजिकरण (Smart Output based Facilitation)

६ परियोजनाका रणनीतिहरू

६.१ भूमिको वैज्ञानिक उपयोग

भूमिको वैज्ञानिक उपयोगका लागि माटोको उर्वराशक्ति र बालीको उपयुक्तता अनुसार मुख्यतः देहाय बमोजिम चक्लावन्दी कार्यक्रमलाई प्राथमिकता दिइनेछ।

- सहकारी खेति
- करार खेति
- कबुलियती (लिज) खेति
- स्वेच्छिक रूपमा चाक्लावन्दीमा आवद्धता

६.२ आधुनिक कृषि प्रविधिको अवलम्बन

आधुनिक कृषि उत्पादन सामग्री र प्रशोधन प्रविधिहरूमा कृषकको पहुँचवृद्धि गरिनेछ।

६.३ कृषि यान्त्रिकरण

कृषिमा बढ्दो श्रम शक्तिको अभाव घटाउन र उत्पादन लागत घटाउँदै कार्य दक्षतामा अभिवृद्धि गरि कृषिलाइ नाफामूखी व्यवसायको रूपमा स्थापित गर्न कृषि क्षेत्रमा यान्त्रिकरणको अत्यन्तै महत्व रहेको छ। यस परियोजना मार्फत परियोजनाका सबै सम्भागहरूमा बाली अनुसारका आवश्यक मेशिनरीहरूको सेट सहितको कष्टम हायारिङ्ग सेन्टर संचालन गरि यान्त्रिकरण प्रवर्द्धन गरिनेछ। उत्पादन केन्द्र स्थापना र सवलिकरण समेतमा सहयोग पुर्याइने छ।

६.४ पूर्वाधार विकास

कृषिको रूपान्तरणका लागि पूर्वाधार विकास तर्फ मूलतः सिंचाइ, बजार, प्रशोधन केन्द्र, खाद्य परिक्षण, माटो परिक्षण, प्लान्ट क्वारेन्टिन प्रयोगशालाको विकासलाई यस परियोजनाले महत्व दिएको छ।

६.४.१ सिंचाई पूर्वाधार विकास

साना सिंचाई प्रणाली निर्माण र संचालनका लागि कृषि सहकारीहरू, उपभोक्ता समूहलाई प्रोत्साहन गरिने छ। सिंचाई नीतिको परिधिभित्र रही पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनमा सिंचाइको व्यवस्थापन र संचालन गर्न निजि र सहकारी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनमा आधुनिक सिंचाई प्रणालीहरू थोपा सिंचाई, स्प्रिङ्गलर सिंचाई आदिको स्थापना, मर्मत सम्भार तथा संचालनको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ।

६.४.२ पोष्ट हार्भेष्ट केन्द्र

सार्वजनिक निजि साझेदारीमा पोष्ट हार्भेष्ट सेवा केन्द्रहरू स्थापनाका लागि पुँजीगत अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ। यस्ता सेवा केन्द्रहरूमा संकलन केन्द्र, उपजहरूको प्राथमिक प्रशोधन, प्याकेजिङ्ग एवं भण्डारण सेवा लगायतका सेवा एकीकृत रूपमा उपलब्ध हुनेछ।

६.४.३ कृषि बजार सेवा पूर्वाधारहरू

कृषि पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनहरूमा सम्भाव्यताको आधारमा कृषि उपज संकलन केन्द्रहरू, हाट बजारहरू, पशु वाधस्थल, वधशाला, मिनिमार्ट, फिस्मार्ट, एग्रिमार्ट र ठुला कृषि बजारहरूको निर्माण गर्न पुँजीगत अनुदान दिइनेछ। कृषि उपजको सहज बजारीकरणको लागि कृषि बजार सुचना प्रणालीको उपयोग गरिनेछ। कृषकहरूलाई कृषि वस्तुहरूको माग, आपूर्ति, मूल्य र सम्भाव्य बजारका सम्बन्धमा सुचना प्रधान गर्नकालागि आधुनिक सूचना प्रविधिहरूको प्रयोग गरिनेछ। **Plant/Food Quarantine** पूर्वाधारहरूको विकास गरिनेछ। साथै देशका विभिन्न नाकाहरूमा रहेका **Plant/Food Quarantine** प्रयोगशालाहरूलाई अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप विकास एवं सुदृढीकरण गरि कृषि व्यापारलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ।

६.५ कृषि उत्पादन सामग्री

बाली उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिका लागि आशयक गुणस्तरीय बीउ/बेर्ना, नक्ष, आहारा, रासायनिक/प्राङ्गारिक मलको सहज उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ। उत्पादन वृद्धिका लागि स्थान विशेष उपयुक्त उन्नत र हाईब्रिड बीउहरू प्रयोग वृद्धि गरिनेछ। निजि र सार्वजनिक निकायहरूको सहकार्यमा गुणस्तरीय बीउ/बेर्ना उत्पादन, वितरण र प्रशोधन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ। औचित्यको आधारमा परियोजना संचालन हुने स्थानहरूमा निजि क्षेत्रलाई कृषि सामग्री डिपोहरू स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरि कृषि सामग्रीहरूको उपलब्धता सुनिश्चित गरिनेछ। त्यसैगरी हरेक गाउँपालिका/नगरपालिकाहरूमा बहुउद्देशीय आधुनिक नर्सरीहरू स्थापना गरि आवश्यक विरुवा/बेर्नाहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ। कृषि सामग्रीहरूको गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि प्रयोगशाला मार्फत प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउनुका साथै अनुगमन तथा गुणस्तर परिक्षणका कार्यहरू संचालन गरिनेछ।

उत्पादन वृद्धिका लागि हाईब्रिड बीउको उपलब्धता तथा पहुँच बढाउन **National Seed Vision** ले परिलक्षितगरे बमोजिम सरकारी तथा निजि क्षेत्रबाट हाईब्रिड बीउको विकास गरिनेछ। नेपाल कृषि अनुसन्धान परिषद् मार्फत विकास भएका तथा भविष्यमा विकास हुने जातहरूको **Inbred Line** लाई निश्चित कार्यविधि बनाई सो मार्फत निजि क्षेत्रलाई हस्तान्तरण गरि बीउ उत्पादनमा सहयोग पुराउनुका साथै कृषकहरूबाट रुचाइएका हाईब्रिड जातहरूलाई समेत दर्ता गराउन आवश्यक सहयोग गरिनेछ।

६.६ रासायनिक र प्राङ्गारिक मल व्यवस्थापन

परियोजना क्षेत्रमा सहकारी मार्फत रासायनिक मल वितरण गर्ने व्यवस्था अवलम्बन गरिनेछ। प्राङ्गारिक मलको हकमा तोकियाको मापदण्ड अनुसार प्राङ्गारिक मल उत्पादन गर्दै आयका कम्पनि/सहकारीहरूको उत्पादनलाई पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनमा बढी भन्दा बढी प्रयोग गर्न कृषकहरूलाई प्रोत्साहित गरिने छ। पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनमा हाल संचालित कम्पनि/सहकारीबाट प्राङ्गारिक मल उपलब्ध गराउन नसक्ने अवस्था रहेमा थप कम्पनि/सहकारीहरूबाट प्राङ्गारिक मलको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नेपाल सरकारले तोकेको गुणस्तर मापदण्ड अनुसार विक्री वितरण गर्न उत्पादन, प्रशोधन र प्याकेजिङमा अनुदान सहयोग गर्न सकिनेछ।

६.७ उत्पादन प्रविधि

उत्पादनका Package of Practices विकास र प्रसारका लागि प्रत्येक विशिष्टीकृत उत्पादन क्षेत्रमा कम्तिमा १ हेक्टर क्षेत्रफलमा उन्नत प्रविधि प्रदर्शन तथा सिकाइ केन्द्र (Demonstration and Learning Center) विकास गरिनेछ। कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य उत्पादनका विभिन्न प्रविधिहरूको प्रभावकारी प्रसार तरिकाहरू जस्तै सहभागितात्मक प्रदेशनको अवलम्बन तथा प्रविधि प्रसारका लागि सुचना प्रविधिको समेत उपयोग वृद्धि गरिनेछ। यस्ता प्रविधिहरूको प्रसार र अवलम्बनका लागि सहभागितात्मक व्यवसायिक उत्पादन प्रविधि प्रदर्शन र स्थलगत व्यवहारिक तालिमहरूको माध्यम अवलम्बन गरिनेछ।

६.८ कृषि अनुसन्धान

कृषि अनुसन्धान केन्द्रहरू/फर्म केन्द्रहरू सुदृढीकरण र सवलीकरण गरिनेछ। यस्ता अनुसन्धान केन्द्रहरूलाई विशिष्टीकृत क्षेत्रहरूको भूगोल र बाली उपयुक्त **Basic and Adoptive Research** मा केन्द्रीत गर्नका लागि आवश्यक सुधारका लागि सहयोग उपलब्ध गराइनेछ र विद्यमान फार्म/केन्द्रहरूबाट उक्त विशिष्टीकृत क्षेत्र लगायत कमाण्ड क्षेत्रमा सेवा विस्तारका लागि आवश्यक बीउ/बेर्ना/नक्ष, विरुवाको श्रोत केन्द्रका रूपमा विकास गर्दै पूर्ण क्षमतामा संचालनका लागि उत्पादनका आधारमा प्रोत्साहन अनुदान वृद्धि हुने गरि सहयोग उपलब्ध गराइनेछ। माटो परिक्षण गरि उर्वराशक्ति र सो माटोमा खेति गर्न उपयुक्त बालीको विवरण सहितको माटो परिक्षण कार्ड उपलब्ध गराउनका लागि घुम्ती माटो परिक्षण प्रयोगशालाहरू प्रयोगमा ल्याइने छ। यस परियोजनाको उद्देश्य हासिल गर्ने प्रयोजनका लागि कार्यविधि बनाई कृषि विश्वविद्यालय तथा कलेजहरूलाई **Academic** प्रयोजनका लागि अनुसन्धान तथा प्रसार अनुदान उपलब्ध गारिनेछ। त्यसैगरी, विशिष्टीकृत उत्पादन क्षेत्रहरू जोन र सुपरजोनहरूमा अनुसन्धान, शिक्षा र प्रसार इकाइको स्थापना गरि संचालन गरिनेछ र कृषि कलेज तथा विश्वविद्यालयहरूबाट उत्पादित जनशक्तिलाइ इन्टर्नको रूपमा तथा प्रविधि प्रसारमा सोहि उत्पादन क्षेत्रमा परिचालन गरिनेछ।

६.९ प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान प्रणालीको अवलम्बन

तोकिएको बालीको निश्चित क्षेत्रफल वा तोकिएको परिमाण वा सो भन्दा बढी उत्पादन गर्ने कृषि उद्यमी, कृषि समूह/सहकारीलाई प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान उपलब्ध गरिनेछ। यस किसिमको प्रोत्साहन अनुदान बहु वर्षीय बालीको हकमा क्षेत्रफल विस्तारमा उपलब्ध गराइनेछ। स्थान विशेषमा खेति नगरिएका तर सम्भावना भएका सिजनल बालीहरू (चैते धान, हिउँदे मकै, बसन्ते मकै र मसिनो धान आदि) प्रवर्द्धन गर्न उत्पादन सामग्रीहरू खरिद गर्दा लागेको खर्च रकमको निश्चित प्रतिशत प्रोत्साहन अनुदानको रूपमा उपलब्ध गराइने छ। दुध उत्पादन न्युन भएको क्षेत्रहरूमा दुध उत्पादन बढाउन सङ्कलन केन्द्रहरूमा सङ्कलनहुने दुधको परिमाणको आधारमा उत्पादक कृषकहरूलाई प्रोत्साहन अनुदान उपलब्ध गराइने छ। यसरी उपलब्ध गराइने प्रोत्साहन अनुदान कृषकको खातामा भुक्तानी गरिनेछ र बढीमा बढीमा दुई आर्थिक वर्ष सम्मको लागि उपलब्ध गराइनेछ।

६.१० गुणस्तर नियन्त्रण तथा खाद्य स्वच्छता स्थापना

खाद्य स्वच्छताका मापदण्डहरू अवलम्बनका लागि घुम्ती प्रयोगशालाको प्रयोग, अन्तराष्ट्रिय मान्यता प्राप्त प्रयोगशालाको स्थापना, मुख्य बजार केन्द्रहरूमा द्रुत विषादी परिक्षण प्रयोगशाला स्थापना लगायतका पूर्वाधार विकास गरि स्वच्छता एवं गुणस्तर प्रमाणीकरणको व्यवस्था मिलाई कृषि तथा खाद्य वस्तुहरूको उत्पादनहरूलाई अन्तराष्ट्रिय बजारमा प्रवेश गराउने क्रियाकलापहरू संचालन गरिनेछ।

७ परियोजना कार्यान्वयनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको भूमिका

कृषि तथा पशुपन्छी विकास कार्यमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य जिम्मेवारी अनुसार यस परियोजना अन्तर्गत संचालन हुने पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनलाई स्व-संचालन उन्मुख हुनेगरी तिन तहको सरकारबाट उपलब्धिमा आधारित सहजीकरण (Smart Output Based Facilitation) गर्न र यस किसिमको सहजीकरणलाई क्रमसः सम्बन्धित सहकारी, कानुन बमोजिम दर्ता भएका कम्पनि र त्यसका उद्यमी वा व्यवसायीहरूबाट संचालन हुनेगरी क्रमिक रूपमा हस्तान्तरण गर्दै लैजानको लागि सुपरजोन र जोन विकास कार्यक्रम स्थानीय तह एवं प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइबाट संचालन गरिनेछ। त्यसैगरी ब्लक विकास कार्यक्रम परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र स्थानीय तहको समन्वयमा प्रदेश सरकार माताहतको कृषि तथा पशु सेवा हेर्ने कार्यालयबाट संचालन गरिनेछ भने पकेट विकास कार्यक्रम परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र प्रदेश सरकार माताहतको कृषि तथा पशु सेवा हेर्ने कार्यालयको समन्वयमा सम्बन्धित स्थानीय तहको कृषि शाखाको अगुवाइमा संचालन गरिने गरि आ.व. २०७७/०७८ देखि बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत भएको छ। पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनको कार्यक्रम संचालन गर्ने जिम्मेवारी तथा भूमिका तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

७.१ संघीय निकायको भूमिका

निकाय	भूमिका
कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजना कार्यान्वयन निकायहरूलाई समग्र मार्गनिर्देशन गर्ने । ➤ परियोजना संचालन एवं व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनमा मुख्य सरोकार राख्ने निकायहरू बिचमा समन्वय कायम गर्न सहयोग गर्ने । ➤ कार्यान्वयनका लागि बजेट र जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, नियमावली, नियम, रणनीति, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरूको तर्जुमा परिमर्जन र स्वीकृत गर्ने । ➤ परियोजना नर्देशक नियुक्त गर्ने । ➤ परियोजना व्यवस्थापन इकाई र अन्तर्गतका निकायबाट सम्पादन, गरिने क्रियाकलापहरू एवं अपेक्षित प्रतिफलहरूको अनुगमन, मुल्याङ्कन र प्रभाव अध्ययन गर्ने ।

<p style="text-align: center;">परियोजना निर्देशक समिति</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ राष्ट्रिय कृषि विकास रणनीति कार्यान्वयन समितिले यस परियोजनामा परियोजना निर्देशक समितिको रूपमा कार्य गर्ने छ । ➤ माननीय कृषि तथा पशुपंङ्खी विकास मन्त्रीको अध्यक्षतामा परियोजना निर्देशक समिति रहनेछ । ➤ परियोजनालाई नीतिगत रूपमा मार्ग निर्देशन गर्ने । ➤ परियोजनासँग सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरु र क्षेत्रहरु बीच कार्यमुलक समन्वय र सौहार्दता स्थापना गराउने । ➤ परियोजनाको नीतिगत अनुगमन तथा मुल्याडकन गर्ने । ➤ परियोजनाको बजेट तथा कार्यक्रमको ढाँचा अनुमोदन गर्ने । ➤ परियोजनाको लागि आवश्यक निर्देशिका स्वीकृत गर्ने ।
<p style="text-align: center;">परियोजना कार्यान्वयन समिति</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ कृषि तथा पशुपंङ्खी विकास मन्त्रालयका सचिवको अध्यक्षतामा परियोजना कार्यान्वयन समिति रहनेछ । ➤ परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था मिलाउने । ➤ परियोजना संचालन सम्बन्धमा आवश्यक कार्यविधिहरु स्वीकृत गर्ने एवं निर्देशिकाहरु स्वीकृतिका लागि निर्देशक समिति समक्ष पेश गर्ने । ➤ परियोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमनका लागि निर्देक समितिबाट निर्देशन भए अनुसार व्यवस्था मिलाउने । ➤ अन्तर निकाय समन्वयको लागि निर्देशक समितिबाट निर्देशन भए अनुसार व्यवस्था गर्ने । ➤ परियोजना संचालनमा आइपरेका समस्याहरु समाधानका लागि निर्देशक समितिमा पेश गर्ने ।
<p style="text-align: center;">परियोजना व्यवस्थापन एकाइ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजना लागि आवश्यक नीति नियम र कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरुको तर्जुमा गरी परियोजना कार्यान्वयन समितिमा पेश गर्ने । ➤ परियोजनाकोसम्रग कार्यान्वयनको व्यवस्थापन गर्ने । ➤ परियोजनाको सबै तहका कर्मचारीहरुको प्रशासनिक व्यवस्थापन गर्ने । ➤ परियोजना निर्देशक समिति र परियोजना कार्यान्वयन समितिको सचिवलयको रूपमा कार्य गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयन एकाईहरुलाई पृष्टपोषण र मार्गनिर्देन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक निर्देशिका तथा कार्यविधिहरुको तर्जुमा तथा परिमार्जनको व्यवस्था मिलाउने । ➤ परियोजनाका अपेक्षित प्रतिफलहरुको अनुगमन मुल्याडकन र प्रभाव अध्ययन गर्ने । ➤ परियोजनाको समग्र प्रतिवेदन तयार गरी मासिक चौमासिक अर्धवार्षिक र वार्षिक रूपमा कृषि तथा पशुपंक्षी विकास मन्त्रालयमा प्रतिवेदन गर्ने ।

<p>परियोजना कार्यान्वयन एकाइ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जोन सुपरजोन विकासका लागि तय भएका नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनका लागि कृषि सहकारी समुह र कृषि उद्यमीहरूको अभिमुखिकरण तथा क्षमता विकास गर्ने । ➤ सम्बन्धित बालीको अनुसन्धान तथा विकास केन्द्रका रूपमा कार्य गर्ने तथा बाली विशेष पकेट, ब्लक, जोन र सुपरजोनसँगको अनुसन्धान प्रसार सेवा र कृषि शिक्षाको सम्बन्ध (Linkages) र पहुच (Access) स्थापना गर्ने । ➤ बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित निकायहरूबीच कार्यमूलक समन्वयको व्यवस्था मिलाउने । ➤ जिल्ला स्थित कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालयसँगको समन्वय वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने । ➤ जोन सुपरजोन भएका विद्यमानप्रविधि र पुर्वाधारहरूको अभिलेख तयार गर्ने । ➤ जोन सुपरजोन अन्तर्गतका कृषक समुह/कानून बमोजिम दर्ता भएका उद्यमी वा कृषि सहकारीहरूको विवरण अध्यावधिक गर्ने । ➤ परियोजनाको लक्ष्य र उद्देश्य हासिलमा सहयोगी कार्यक्रम संचालन गर्ने । ➤ जोन सुपरजोन अन्तर्गत /सामुहिक खेती ,सहकारी खेती करार खेती र चक्लाबन्दी खेती प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई कार्यान्वयन गर्ने । ➤ जोन सुपरजोनअन्तर्गत कृषि पुर्वाधारहरूको विकास गर्ने । ➤ परियोजनाका सरोकारवालाहरू स्थानिय तह ,प्रदेश मातहतका निकाय, अनुसन्धान र कृषि फर्म केन्द्रसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने । ➤ परियोजनाको प्रगति नियमित रूपमा परियोजना व्यवस्थापन एकाइमा पठाउने ।
<p>सुपरजोन प्राविधिक एकाइ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ सुपरजोन विकासका लागि तय भएका नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनका लागि कृषि सहकारी समुह र कृषि उद्यमीहरूको अभिमुखीकरण तथा क्षमता विकास गर्ने । ➤ जोन संचालनका लागि उपभोक्ताहरूको सहयोगमा आन्तरिक व्यवस्थापन विधि (Code of conduct) तयार गरी लागु गर्ने । ➤ सम्बन्धित बालीको कृषिविकास केन्द्रका रूपमा कार्य गर्ने तथा बाली विशेषको पकेट,ब्लक,जोन/सुपरजोनसँगको अनुसन्धान प्रसार सेवा र कृषि शिक्षाको सम्बन्ध (Linkages) र पहुच (Access) स्थापना गर्ने । ➤ कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित निकायहरूबीच कार्यमूलक समन्वयको व्यावस्था मिलाउने ।
<p>जोन प्राविधिक एकाइ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ जोन विकासका लागि तय भएका नीति तथा कार्यक्रमहरूको कार्यान्वयन

	<p>गर्ने ।</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजना कार्यान्वयनका लागि कृषि सहकारी समुह र कृषि उद्यमहरूको, अभिमुखीकरण तथा क्षमता विकास गर्ने । ➤ जोन संचालनका लागि उपभोक्ताहरूको सहयोगमा आन्तरिक व्यावस्थापन (Code of conduct) तयार गरी लागु गर्ने । ➤ सम्बन्धित बालीको कृषिविकास केन्द्रका रूपमा कार्य गर्ने तथा बाली विशेषको पकेट, ब्लक, जोन/सुपजोनसँगको अनुसन्धान प्रसार सेवा र कृषि शिक्षाको सम्बन्ध (Linkages) र पहुच (Access) स्थापना गर्ने । ➤ कार्यक्रम तर्जुमा तथा कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित निकायहरूबीच कार्यमुलक समन्वयको व्यावस्था मिलाउने ।
--	--

७.२ प्रादेशिक निकायको भूमिका

निकाय	भूमिका
भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजनाको ब्लक सम्भाग अन्तर्गतका क्रियाकलापहरूको कार्यान्वयन जिल्ला स्थित कृषि तथा पशुसेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालयमार्फत जानकारी गराउने । ➤ भूमि व्यवस्था कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय र मातहतका सम्बन्धित कार्यालयहरूमा ब्लक कार्यान्वयन इकाइको स्थापना गराउने । ➤ ब्लक अन्तर्गत सामुहिक खेती, सहकारी खेती, करार खेती र चक्लावन्दी खेती प्रवर्द्धन गर्ने नीति कार्यान्वयन गर्ने । ➤ परियोजना व्यवस्थापन इकाई र स्थानीय तहसँग समन्वय र सहयोगमा ब्लकको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने । ➤ सघनरूपमा दुई आर्थिक वर्षसम्म ब्लक अन्तर्गतका क्रियाकलापहरू संचालन गरी तत् स्थानिय तहमा हस्तान्तरण गर्ने । ➤ हस्तान्तरित ब्लकहरूमा निश्चित अवधिमा फलोअपका क्रियाकलापहरू संचालन गर्ने । ➤ संघबाट हस्तान्तरण हुने जोन एकाइ लाई आन्तरिकरण गर्ने र जोन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई संचालन गर्ने । ➤ परियोजनाका विषयगत अपेक्षित प्रतिफलहरूको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने । ➤ ब्लक अन्तर्गत संचालित कार्यक्रमको समग्र प्रतिवेदन तयार गरी मासिक ,चौमासिक र वार्षिक रूपमा परियोजना व्यवस्थापन एकाइमा प्रतिलवेदन गर्ने ।

<p>प्रदेश परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन समिति</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजना संचालनमा सहजीकरण गर्ने । ➤ परियोजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमनका लागि निर्देशक समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने । ➤ नयाँ ब्लक, जोन र सुपरजोनको छनौटको लागि सिफारिस गर्ने । ➤ अन्तर निकाय समन्वय गर्ने । ➤ परियोजना संचालनमा आईपरेका समस्याहरूको सामाधान लागि पहल गर्ने ।
<p>प्रदेश अन्तर्गतका जिल्लामा कृषि तथा पशु सेवा सम्बन्धित कार्यालय</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजनाको सहयोगी निकायको रूपमा कार्य गर्ने । ➤ परियोजनालाई प्राविधिक पृष्ठपोषण ,कार्यमुलक समन्वयको प्रत्यभुति गराउने । ➤ परियोजनाका विषयागत अपेक्षित प्रतिफलहरूको अनुगमन मुल्याडकन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनमा देखिएका विषयगत समस्याहरू सामाधानमा पहल कदमी लिने र समाधान हुन नसकेका समस्याहरू प्रति सम्बन्धित विभाग मार्फत परियोजना व्यावस्थापन एकाईमा प्रतिवेदन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयन ,समन्वय र अनुगमन मुल्याडकनका लागि अधिकृतको व्यवस्था गरी आवश्यक सहयोगी जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने । ➤ परियोजनाको विषयगत प्रगति तयार गरी परियोजना व्यवस्थापन एकाइ र सम्बन्धित निकायमा पठाउने ।
<p>ब्लाक एकाइ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ब्लक एकाइ सम्बन्धित जिल्लाको कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालयमा रहने छ । ➤ प्रत्येक जिल्लामा तोकिएको अधिकृत ब्लक एकाइको फोकल अधिकृत रहने छन् । ➤ परियोजना कार्यान्वयन अनुगमन तथा मुल्याडकनको समग्र जिम्मेवारी जिल्ला स्थित कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालय प्रमुखमा रहने छ भने सरोकारवाला निकायका जिल्ला स्थित कार्यालयहरूले सहजीकरण र समन्वयकारी कार्य गर्ने छन् । ➤ तोकिएका वाली /वस्तु विशेषका ब्लकलाई स्व-संचालन (Self-Sustaining)उन्मुख हुने गरी प्रदेश सरकारको जिल्ला स्थित कृषि तथा पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालयबाट २ आर्थिक वर्षसम्म सघन रूपमा सामुहिक खेती /सहकारी खेती ,करार खेती र चक्लाबन्दी खेती प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ । ➤ दुई आर्थिक वर्षसम्म संचालन भएको ब्लक विकास कार्यको परिष्कारता,

	<p>जोन विकास कार्यक्रममा स्थरोन्नती वा हाल संचालित जोनमा समाहित हुन सक्ने आधार लगाईतका विषयहरु समावेश गरी प्रदेश सरकारको अपनत्व ग्रहण गरी निरन्तरता वा स्थानिय तह वा समुदाय स्तरमा हस्तान्तरणको लागि प्रतिवेदन गर्ने ।</p> <p>➤ संचालित ब्लकको प्रोफाइल तयार गर्ने ।</p>
--	--

७.३ स्थानीय तहको भूमिका

निकाय	भूमिका
जिल्ला परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन समिति	<ul style="list-style-type: none"> ➤ परियोजना संचालनमा सहजीकरण गर्ने । ➤ परियोजनाका विभिन्न सम्भागहरुमा तोकिएका कार्यक्रमहरुमा समन्वय तथा अनुगमन गर्ने । ➤ अन्तर निकाय समन्वय गर्ने । ➤ ब्लक क्षेत्र निर्धारण र जोन क्षेत्र विस्तारको लागि सिफारिस गर्ने । ➤ परियोजना संचालनमा आईपरेका समस्याहरु सामाधानका लागि पहल गर्ने ।
स्थानीय तह	<ul style="list-style-type: none"> ➤ तोकिएको पकेट विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने । ➤ परियोजनाका विभिन्न सम्भागहरुमा तोकिएका कार्यक्रमहरुमा समन्वय,सहयोग र सहकार्य गर्ने । ➤ परियोजना अन्तर्गत संचालन हुने पकेट/ब्लक/जोन/सुपरजोनको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाको लागि सुझाव दिने । ➤ कृषक समुह /सहकारीहरुलाई अनुगमन तथा सहजीकरण गर्ने । ➤ परियोजनाका विषयगत अपेक्षित प्रतिफलहरुको अनुगमन गर्ने । ➤ परियोजना कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरु समाधानमा सहजीकरण गर्ने ।
पकेट एकाइ	<ul style="list-style-type: none"> ➤ स्थानीय तहको कृषि तथा पशु सेवा शाखाको प्राविधिक कर्मचारीलाई पकेट एकाइको सम्पर्क व्यक्तीको रुपमा परिचालन गर्ने । ➤ जनशक्ति व्यवस्थापन र पकेट अन्तर्गतका क्रियाकलपहरु कार्यान्वयन अनुगमन तथा मुल्याडकनको समग्र जिम्मेवारी वहन गर्ने । ➤ तोकिएका बाली /वस्तु विशेषका पकेटलाई स्व-संचालन(Self-Sustaining) उन्मुख हुने गरी दुई आर्थिक वर्षसम्म सघन रुपमा सामुहिक खेती /सहकारी खेती ,करार खेती र चक्लाबन्दी खेती कार्यक्रम संचालन गर्ने । ➤ पकेट क्षेत्रको विकास एवं निरन्तरताको लागि अनुसरण फलोअप कार्यक्रम मार्फत सम्बन्धित बालीको ब्लकसँग सम्पर्क स्थापित गर्ने । ➤ परियोजनाको विषयगत प्रगति तयार गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र जिल्ला स्थित कृषि /पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने कार्यालयमा प्रेषित गर्ने । ➤ संचालित पकेटको प्रोफाइल तयार गर्ने ।

खण्ड “ख”
परियोजना कार्यान्वयन
एकाइ, जुम्ला
सम्बन्धि जानकारी

८ परिचय

८.१ जिल्लाको परिचय (Overview of District)

जुम्ला जिल्ला नेपालको कर्णाली प्रदेशको मध्य स्थान तथा नेपाल राज्यको एकीकरण हुनु पूर्व वाइसे राज्यको मुख्य केन्द्रको रूपमा रहेको जुम्ला नेपाली भाषा साहित्य, कला र संस्कृतिको उदगम स्थलका साथै भौगोलिक एवं जैविक विविधताले भरिपूर्ण स्थानको रूपमा रहेको छ । भौगोलिक रूपमा दुर्गम र बिकट भए पनि नेपालको इतिहासमा जुम्ला जिल्लाको महत्वपूर्ण पहिचान रहेको छ। यस जिल्लाको सदरमुकाम रहेको खलंगामा सबैभन्दा पहिले प्राचिनकालमा भारतबाट आएका चन्दननाथ बाबा सहित २ जना ब्रह्मचारीहरूले बसाई शुरु गरी कृषि र शिक्षाको प्रचार प्रसार गरेका थिए भन्ने लोकोक्ति रहेको पाइन्छ। उत्तर र पूर्व बाट दुई नागरूपी जुम्ल्याहा गराल र देवल डाँडा तथा तिला र जवा दुई वटा जुम्ल्याहा नदीको संगम भएकोले यस जिल्लाको नाम जुम्ला रहन गएको किम्बदन्ती छ। यहाँका दुई वटा उपत्यका सिंजा र सदरमुकामका साथै चौधबिस र तातोपानी/लाम्ना उपत्यकाले गर्दा यस जिल्लालाई नेपालको उच्च पहाडको उपत्यकाको जिल्लाले चिनिन्छ । विश्वकै सर्वोच्च उचाईमा उत्पादन हुने जुम्ली मार्सी धानले यस जिल्लाको पहिचान अन्तराष्ट्रियस्तरमा कायम राखेको छ भने नेपालको स्याउ खेती उत्पादनको हिसाबले पहिलो स्थान जुम्लालाई छ । यसका साथै स्थानीय सिमी पनि जुम्लाको गरिमा बढाउने उत्कृष्ट दाल बाली हो। यहाँको कृषि प्रणाली यद्यपि निर्वाहमुखीनै छ, तर प्राङ्गारिक अवस्थामा छ। जुम्ला जिल्लाको प्रमुख अन्नबालीहरूमा मकै, कोदो, जौ, धान, गहुँ, कागुनो, चिनो, फापर, उवा हुन भने फलफूलमा स्याउ, ओखर, खुर्पानी, आरु, आरुबखडा पर्दछन्। सिमि, भटमास, आलु, गाजर, केराउ, केशर, गुच्चे च्याउ, मौरी पालन, भेडा बाखा पालन व्यवसाय नगद आयआर्जनका उत्कृष्ट बाली हुन। त्यसैगरी कम तौल र बढी मुल्य भएका तरकारी बीउ उत्पादन खासगरी काउली, मुला, रायो, गाजर, स्वीसचार्ड यस जिल्लाका राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय प्रतिस्पर्धि एवं तुलनात्मक लाभका बालीहरू हुन। यी उपरोक्त बालीहरू जुम्लाबाट प्राङ्गारिक कृषि वस्तुको रूपमा निकासी गर्न सकिने संभावनाको साथै यो नेपालको पहिलो प्राङ्गारिक जिल्लाकोरूपमा आफ्नो पहिचान कायम राख्न सफल भएको छ ।

जुम्लाको भौगोलिक, जलवायु, पर्यावरण स्थिति, तुलनात्मक लाभको आधारमा हेर्दा स्याउ उत्पादनको लागि यो जिल्ला एकदमै उपयुक्त रहेको देखिन्छ। श्रावण-भाद्र महिनामा देखिने यहाँको हरियाली र बगैँचामा लटरम्म फलेको स्याउले भारतको नैनिताल र काश्मिरलाई बिसाई दिन्छ । सुपरजोन स्थापनाका निम्ति १००० हे. क्षेत्रफल भन्दा बढी हुनु पर्ने प्रावधान रहेको र जुम्लामा सो सरहको क्षेत्रफल स्याउ उत्पादनको लागि प्रशस्त मात्रामा उपलब्ध रहेको हुँदा स्याउको उत्पादकत्व बढाउन, गुणस्तर बढाउन, स्याउको आयात प्रतिस्थापन गर्न, स्याउ खेतीमा आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र औद्योगिकरण गर्ने आदि उद्देश्यका साथ स्याउ सुपरजोन, जुम्ला स्थापना गरिएको हो ।

८.२ भौगोलिक अवस्थिति

जुम्ला जिल्ला भूगर्भिय हिसाबले हिमाली क्षेत्रको महाभारत श्रृंखलामा पर्दछ। अति सुन्दर हिमाली चुचुराहरू, तालहरू र मनमोहक अनगिन्ती प्राकृतिक नदीहरूले श्रृंगारिएको, प्राकृतिक सम्पदा र संस्कृतिको धनि जुम्ला जिल्ला हो।

द.२.१ अक्षांश र देशान्तर

- २८° ५८' देखि २९° ३०' उत्तरी अक्षांश
- ८१° ५१' देखि ८२° ३५' पूर्वी देशान्तर

द.२.२ समुद्री सतहबाट उचाई: ७००० फिट देखि २१०७७ फिट सम्म

द.२.३ जिल्लाको कुल क्षेत्रफल: २५३१ बर्ग कि.मी. (२५३१०० हेक्टर) यसको पूर्व पश्चिम लम्बाई ६९ कि.मी. र उत्तर दक्षिणको अधिकतम चौडाई ५६ कि.मी. रहेको छ।

द.२.४ तापक्रम: न्यूनतम -५° सेल्सियस
अधिकतम १६° सेल्सियस

द.२.५ औसत वर्षा: ६६६.६ - ८५१.८ मि.मी.

द.२.६ हावापानी: शितोष्ण प्रदेशिय

द.२.७ मुख्य नदीहरू: तिला, हिमा, जवा

द.३ राजनैतिक विभाजन

- प्रदेश: कर्णाली
- प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र: १
- प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र: २
- नगरपालिका: १
- गाउँपालिका: ७
- वडा संख्या: ६०
- जिल्ला सदरमुकाम: खलङ्गा बजार
- सिमाना:
 - पूर्व: डोल्पा
 - पश्चिम: कालिकोट
 - उत्तर: मुगु
 - दक्षिण: जाजरकोट

द.४ जनसंख्या सम्बन्धी विवरण

- जनसंख्या विवरण
 - पुरुष १,१८,३४९
 - महिला ५९,२२८
- सरदर पारिवारिक आकार ४.८४
- कुल परिवार संख्या २४,४३८
- जनसंख्या बृद्धिदर ०.८०%
- जनघनत्व ४७ प्रति वर्ग कि.मि.

(श्रोत: राष्ट्रिय जनगणना-२०७८ को नतिजा)

८.५ भू-उपयोग

जुम्ला जिल्ला भूगर्भिय हिसाबले हिमाली क्षेत्रको महाभारत श्रृंखलामा पर्दछ। जुम्ला खेती योग्य उर्बर जमिन, वनजङ्गल तथा हिमालले ढाकेको विविधतायुक्त जिल्ला हो। जिल्लाको कुल क्षेत्रफल मध्ये १५.२१ प्रतिशत खेती योग्य जमिन रहेकोमा छ। जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था तालिका १ बमोजिम रहेको छ।

तालिका: १ जिल्लाको भू-उपयोगको अवस्था

क्र.सं.	विवरण	इकाई	क्षेत्रफल	प्रतिशत
१.	जिल्लाको कुल क्षेत्रफल	हेक्टर	२५३१००	
२.	कुल खेती योग्य जमिनको क्षेत्रफल	हेक्टर	३८४८६	१५.२१
३.	खेती गरिएको जमिन	हेक्टर	२६४३५	
३.१	सिंचित क्षेत्रफल	हेक्टर	३६५०	
३.२	असिंचित पाखो	हेक्टर	२२७८५	
४.	वनजंगलले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	१०४५७०	४१.३१
५.	चरन क्षेत्रले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	६६२१०	२६.१३
६.	ताल, खोला, चट्टान र अन्य क्षेत्रले ढाकेको क्षेत्रफल	हेक्टर	४३८३४	१७.३२
	जम्मा	हेक्टर	२५३१००	

८.६ धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरू

यहाँका धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरूले वर्षेनि हजारौं आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक समेत भित्र्याउँदै आएका छन्। जिल्ला भित्र तालिका २ मा भए अनुसारका प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थलहरू रहेका छन्।

तालिका: २ जुम्ला जिल्लाको प्रमुख धार्मिक, पर्यटकीय तथा ऐतिहासिक स्थलहरू

क्र.सं.	प्रमुख स्थलहरू	स्थान	क्र.सं.	प्रमुख स्थलहरू	स्थान
१	श्री चन्दननाथ मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा	९	भण्डार वन	हाँकु
२	श्री भैरवनाथ मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा	१०	सिस्ने हिमाल	सिस्ने
३	श्री निला भैरव मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा	११	पातारासी हिमाल	पातारासी
४	श्री दरबार मन्दिर	छिनासीम खलङ्गा	१२	तातोपानी	तातोपानी
५	श्री कनका सुन्दरी भगवती मन्दिर	हाटसिंजा	१३	श्री चिमरा मालिका मन्दिर	गर्जयाङ्गकोट
६	पाण्डव गुफा	सिंजा	१४	हुङ्के दह	हाँकु
७	श्री शिव मन्दिर	दानसाँघु	१५	गिडिदह	हाँकु
८	श्री ठाकुरज्यू मन्दिर	कार्तिकस्वामी	१६	जोगिनी दह	हाँकु

८.७ कृषिसँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक संस्थाहरू

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले विभिन्न सरोकारवाला संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय गरी आफ्नो कार्यक्रमहरू संचालन गरिरहेको छ। यस जिल्लामा परियोजनासँग सम्बन्धित विभिन्न सक्रिय सेवा प्रदायक संस्थाको विवरण तालिका ३ अनुसार रहेका छन्।

तालिका: ३ कृषि सँग सम्बन्धित सेवा प्रदायक संस्थाहरू

क्र.सं.	सेवा प्रदायक संस्था
१	जिल्ला समन्वय समिति
२	कृषि विकास कार्यालय
३	पशु अस्पताल तथा पशु सेवा कार्यालय
४	बागवानी अनुसंधान केन्द्र
५	कृषि अनुसंधान केन्द्र
६	डिभिजन बन कार्यालय
७	उद्योग उपभोक्ता हकहित संरक्षण कार्यालय
८	खानेपानी, सिचाई तथा उर्जा विकास कार्यालय
९	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय
१०	भू तथा जलाधार ब्यवस्था कार्यालय
११	जिल्लाका स्थानिय तहका कृषि तथा पशु सेवा शाखाहरू
१२	एग्रोभेट
१३	परियोजनामा सूचिकृत कृषक समूह/सहकारी/उद्यमी
१४	जिल्लामा भएका स्थानिय श्रोत कृषक

८.८ जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरू

आधारभूत खाद्यान्नमा आत्मनिर्भरता गराउन सहयोग गर्ने, पोषण सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउने, आयात प्रतिस्थापन गर्ने, तुलनात्मक लाभ भएका निर्यात गर्न सकिने बाली/वस्तुको रूपमा पहिचान भएका राष्ट्रिय प्राथमिकताका बाली/वस्तुलाई जिल्ला परियोजना कार्यान्वयन समन्वय तथा अनुगमन समितिबाट सिफारिस गरी परियोजना निर्देशक समितिबाट स्वीकृत भएका जिल्लाका प्राथमिकता प्राप्त बाली/वस्तुहरू तालिका ४ बमोजिम रहेका छन्।

तालिका: ४ जिल्ला प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरू

क्र.सं.	प्राथमिकता प्राप्त प्रमुख बाली/वस्तुहरू	
	जुम्ला	कालिकोट
१	स्याउ/ओखर	स्याउ/ओखर
२	दलहन	आलु
३	आलु	सिमि
४	धान	वाखा/भेडा
५	भेडा/वाखा	तरकारी

९ परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला सम्बन्धी जानकारी

नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको आ.व. २०७६/०७७ मा भएको निर्णयानुसार आ.व. २०७७/०७८ देखि जुम्ला र कालिकोट जिल्लाका परियोजना कार्यान्वयन एकाइ एकिकृत भई परियोजना कार्यान्वयन एकाइ जुम्ला अन्तर्गत नै जोन प्राविधिक एकाइ कालिकोट समेत रही दुबै जिल्लामा जोन/सुपरजोनका वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेका छन्। आ.व. २०७७/७८ सम्म परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत जुम्लामा स्याउ सुपरजोन र कालिकोट मा स्याउ जोन कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेकोमा आ.व. २०७८/७९ देखि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत जुम्लामा र कालिकोटमा सिमि जोन कार्यक्रम थप गरि परियोजना कार्यान्वयन एकाइ जुम्ला अन्तर्गत १ वटा सुपरजोन र ३ वटा जोनको कार्यक्रम कार्यान्वयनमा रहेको छ।

तालिका: ५ परियोजनाको जोन/सुपरजोनमा परियोजना संचालन पूर्व र हालसम्म ढाकेको क्षेत्रफल उत्पादन तथा उत्पादकत्व

जोन/ सुपरजोन	स्थापना वर्ष	परियोजना पूर्वको क्षेत्रफल (हे)	परियोजना पूर्वको उत्पादकत्व (मे.ट/हे.)	जोन/ सुपरजोनले २०७८/७९ सम्म ढाकेको क्षेत्रफल (हे)	हालको उत्पादकत्व (मे.ट/हे)	कैफियत
स्याउ (जुम्ला)	०७३/ ७४	१५५७	७.०	३८६६	६.५	
सिमी (जुम्ला)	०७८/ ७९	४००	१.०	४६०	१.२	
स्याउ (कालिकोट)	०७५/७६	३३०		५३३		
सिमी (कालिकोट)	०७८/७९	३४०	१.०	३७६	१.२	

९.१ स्याउ सुपरजोन, जुम्ला

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत आ.व. २०७३/०७४ देखि २ वटा स्थानीय तहबाट स्याउ सुपरजोन कार्यक्रम शुरुवात भई आ.व. २०७५/०७६ मा पातारासी गा.पा.को ४ वटा (४,५,६,७) वडा र गुठीचौर को ३ वटा (३,४,५) मा थप क्षेत्र बिस्तार भई ४ वटा स्थानीय तहका २५ वटा वडा लाई लक्षित गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भएको हो।

तालिका: ६ स्याउ सुपरजोन रहेको कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरू

क्र.सं.	स्थानीय तह	सुपरजोन क्षेत्र रहेका वडाहरू
१	चन्दननाथ नगरपालिका	सबै वडाहरू
२	तातोपानी गाउँपालिका	सबै वडाहरू
३	तिला गाउँपालिका	सबै वडाहरू
४	हिमा गाउँपालिका	सबै वडाहरू
५	सिंजा गाउँपालिका	सबै वडाहरू

६	कनकासुन्दरी गाउँपालिका	सबै वडाहरू
७	पातारासी गाउँपालिका	सबै वडाहरू
८	गुठीचौर गाउँपालिका	सबै वडाहरू

९.१.१ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समिति

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले सुपरजोन विकास कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सूचीकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समिति गठन भएको हो। सुपरजोन सञ्चालन समन्वय समितिको विवरण तालिका ७ मा रहेको छ।

तालिका: ७ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.स.	नामथर	पद	ठेगाना	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	श्री सरोज शाही	संयोजक	चन्दननाथ न.पा.-५	९८४८३१९१२५	
२.	श्री काली बहादुर रावत	सदस्य	तातोपानी गा.पा.-७	९८४९७६७५७२	
३.	श्री लक्ष्य बहादुर बुढा	सदस्य	पातारासी गा.पा.-५	९८४९७६९९७५	
४.	श्री बल बहादुर खत्री	सदस्य	तातोपानी गा.पा.-४	९८६८०३८६४०	
५.	श्री रेवती रावल	सदस्य	तातोपानी गा.पा.-३	९८६०९०६८६१	
६.	श्री टिकालक्ष्मी न्यौपाने	सदस्य	चन्दननाथ न.पा.- १०	९८४८३०६८२६	
७.	श्री बलहादुर भण्डारी	सदस्य	चन्दननाथ न.पा.-२	९८६८३२०६६०	
८.	श्री कमलराज गिरी	सदस्य	गुठीचौर गा.पा.-५	९८४९३५६२९१	
९.	श्री धनलक्ष्मी देवकोटा	सदस्य	गुठीचौर गा.पा.-४	९८४८३५६७८७	

९.१.२ स्याउ सुपरजोन संचालन समन्वय समितिले खेलेको भूमिका

सुपरजोन सञ्चालन समितिले सुपरजोन क्षेत्रमा प्रभावकारी कार्यक्रम संचालनको लागि उल्लेखनीय भूमिका खेलेको छ।

- सुपरजोन क्षेत्रमा भएका विद्यमान प्रविधि र पूर्वाधारहरूको अभिलेख तयार गर्न सहयोग गर्ने र सुपरजोन सञ्चालन अवधिको कार्ययोजना तयार गर्न परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाई सहजीकरण गरेको।
- सुपरजोन अन्तर्गतका कृषक, कृषक समुह, कृषि सहकारी, उद्यमी, कानून बमोजिम दर्ता भएका कृषि सम्बन्धित कम्पनी वा फर्महरूको विवरण अद्यावधिक गर्न समन्वय गरेको।

- सुपर जोन क्षेत्रका कृषकहरूको माग संकलन गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा पेश गर्ने, प्रविधि प्रसार एवं उत्पादित वस्तुको बजारीकरण र उद्योगसँग जोड्न सहजीकरण गर्ने गरेको।
- परियोजना अन्तर्गत स्थापना गरिएका पूर्वाधारहरूको विकास, प्रयोग र सम्बर्द्धनमा समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको।
- परियोजनाका सरोकारवालाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने गरेको।
- सुपरजोन क्षेत्र भित्र सञ्चालन गरिने वार्षिक कार्यक्रमको सहभागितात्मक योजना तर्जुमाको लागि परियोजना कार्यान्वयन एकाइसँग समन्वय गर्ने गरेको।
- सुपर जोन विकास कार्यक्रमको अनुगमन एवं पृष्ठपोषणमा परियोजना कार्यान्वयन एकाइलाई सहजीकरण गर्ने गरेको।

१.२सिमि जोन जुम्लाको परिचय

आ.व. २०७८/०७९ देखि जुम्ला जिल्लामा सिमिको व्यवसायीक उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र विकास गर्नका लागि जिल्लाको १ वटा स्थानीय तहका २ वटा वडाहरूलाई कमाण्ड क्षेत्र मानेर ४०० हे. क्षेत्रफलमा सिमी जोन स्थापना गरिएको हो। उक्त जोनलाई आ.व. २०८०/०८१ बाट २ वटा वडामा क्षेत्र विस्तार गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भईरहेको छ। उक्त कमाण्ड क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा जोन कार्यान्वयनमा रहेका वडाहरू तालिका ८ बमोजिम रहेको छ।

तालिका: ८ सिमि जोन (जुम्ला) रहेको क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरू

क्र.स.	स्थानिय तह अन्तर्गतका वडाहरू	क्षेत्रफल (हे.)
१	तिला गाउँपालिका वडा नं. १ र २	४००
२	तिला गाउँपालिका वडा नं. ८ र ९	४००
जम्मा		८००

१.२.१ सिमि जोन (जुम्ला) मा सूचिकृत संस्थाहरूको विवरण

सिमि जोन (जुम्ला) मा आ.व. २०७८/०७९ मा १५ वटा समूह, सहकारी, फार्म तथा कम्पनीहरू सूचिकृत भएका छन्। जोनमा सूचिकृत भएका लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या तालिका ९ मा रहेको छ।

तालिका: ९ सिमि जोन (जुम्ला) मा सूचिकृत संस्थाहरूको विवरण

लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या				
समूह	सहकारी	फार्म	अन्य	जम्मा
१३	०	२	०	१५

१.२.२ सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समिति

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले सिमि जोन विकास कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण तथा लाभग्राहीहरूको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सूचिकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९

सदस्यीय सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समिति गठन भएको हो। सिमि जोन सञ्चालन समन्वय समितिको विवरण तालिका १० मा रहेको छ।

तालिका: १० सिमि जोन (जुम्ला) संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.स.	मनोनित प्रतिनिधिको नाम थर	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	खड्ग राना	तिला ८	संयोजक	९८४८३३५५५१	
२	बसन्ती बस्नेत	तिला १	सदस्य		
३	देविका रावत	तिला १	सदस्य	९८६६४५६५५६	
४	हिउकला रावत	तिला २	सदस्य	९८६४९४४३४४	
५	महेन्द्र बुढा	तिला १	सदस्य	९७६५३६७९२४	
६	मान बहादुर बोहोरा	तिला २	सदस्य	९८६६६०४५९७	
७	रुङ्गे बस्नेत	तिला ८	सदस्य		
८	डिल्ली बुढा	तिला ९	सदस्य	९८६४७४५२१३	
९	मान बहादुर बुढा	तिला ९	सदस्य	९८४८१९७०२५	

९.२.३ सिमि जोनको उद्देश्य

- ❖ कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुर्याउने गरी सिमि तथा सिमि बीउको क्षेत्र विस्तार, उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,
- ❖ जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरूको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने
- ❖ जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरूमा रोजगारीका अवसरहरू श्रृजना गर्ने

९.२.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरू

- ❖ जोन क्षेत्रमा प्राङ्गारिक मल, उन्नत बीउ विजन, जैविक विषादीहरू लगायतका उत्पादन सामग्रीहरूमा तोकिए बमोजिम अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने।
- ❖ सिमिको सहभागितात्मक व्यवसायीक उत्पादन प्रविधि प्रदर्शन संचालन, बजारीकरण, मूल्य श्रृंखला विकास लगायतका विविध पक्षहरू समेटिने गरी स्थलगत तालिम कार्यक्रम संचालन।
- ❖ यान्त्रीकरण प्रवर्द्धनका लागि उत्पादन देखि बजारीकरणसम्म आवश्यक पर्ने सबै प्रकारका मेशिनरी औजार उपकरणको सेट सहितको सेवा उपलब्ध गराउन Custom Hiring Center स्थापनाका लागि पूंजीगत अनुदान उपलब्ध गराउने।

- ❖ व्यवसायीकरणका लागि प्राथमिक प्रशोधन केन्द्र, गोदाम घर, ग्रेडिंग लगायतका उत्पादनोपरान्त आवश्यक पूर्वाधारहरू रहेको एक पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर निर्माण गर्ने।
- ❖ पूर्वाधार विकास सहयोग तर्फ सिंचाईकुलो मर्मत तथा सुधार, आवश्यक कृषि पूर्वाधारहरू (Community Seed Banks, Processing, Grading And Packaging Units, Marketing Infrastructures) लगायतमा सहयोग पुर्याउने।

१.३ स्याउ जोन कालिकोट

१.३.१ जिल्लाको परिचय

यो जिल्ला वि.स. २०३४ सालमा जुम्ला जिल्ला स्थित तिव्रिकोट गा.वि.स. विस्थापित भई बनेको हो। यस जिल्लाको हालको कालिका (मुग्राहा) गा.वि.स. स्थित कालिका गाउँमा कालिका भगवती मन्दिर रहेको र यो ठाउँ भुरे टाकुरे राजाहरूको कोटदरबार रहने किसिमको उच्च स्थानमा रहेको हुनाले सोही आधारमा जिल्लाको नाम कालिकोट रहन गएको भन्ने भनाई छ। सुरुमा मान्म गा.वि.स.-३ मान्म गाउँमा जिल्ला सदरमुकाम कायम गरिएको थियो भने वि.स. २०४० साल देखि सोही गा.वि.स.को बडा नं. ५ स्थित खाँडाचक्र डाँडामा सदरमुकाम कायम गरिएको हो। सुरुमा ३३ गा.वि.स. रहेको कालिकोट जिल्लाको उत्तर पश्चिमका साप्पाटा, जुकोट र बाई गा.वि.स.हरू वि.स. २०३८ सालमा बाजुरा जिल्लामा गाभिए पछि हाल यस जिल्लामा ३० वटा गा.वि.स.हरू रहेकोमा हाल ३ नगर पालिका र ६ गाउँपालिका गरी ९ स्थानीय तह रहेका छन्।

नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयको निर्णयानुसार आ.व. २०७५/०७६ देखि कालिकोट जिल्लामा स्याउ जोन परियोजना कार्यान्वयन एकाइ कार्यान्वयनको शुरुवात भएको र आ.व. २०७५/०७६ देखि छुट्टै परियोजना कार्यान्वयन एकाईको रूपमा रहेको स्याउ जोन आ.व. २०७७/०७८ देखि परियोजना कार्यान्वयन एकाई, जुम्ला मातहतमा रही कालिकोटमा जोन प्राविधिक एकाई मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन हुदै आएको छ।

१.३.२ भौगोलिक अवस्था

यस जिल्लाको भू भाग समुद्र सतहबाट लगभग ७३८ मिटर देखि ४७९० मिटर सम्मको उचाई मा फैलिएको छ। पूर्वी देशान्तर ८१°२८' देखि ८२°०२' सम्म र उत्तरी अक्षांशमा २९°०५' देखि २९°२८' सम्म फैलिएको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १७४१ बर्ग कि.मि. अर्थात् १,७८,०३० हेक्टर रहेको छ। यस जिल्लाको तापक्रम अधिकतम (औषत) १८.६० सेन्टीग्रेड र न्युनतम (औषत) ५.६० सेन्टीग्रेड रहने गरेको र बार्षिक औषत ७३० मिलि मिटर वर्षा हुने गर्दछ।

१.३.३ कमाण्ड क्षेत्र तथा कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरू

आ.व.७५/७६ बाट कालिकोटको रासकोट नगरपालिको ९ वटा वडाहरूलाई कमाण्ड क्षेत्र मानेर ३३० हे. क्षेत्रफललाई लक्षित गरी स्याउ सम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भईरहेकोमा आ.व. ०७७/७८ देखि तिलागुफा नगरपालिकामा कार्य क्षेत्र विस्तार भएको हो। उक्त कमाण्ड क्षेत्रको क्षेत्रफल तथा जोन कार्यान्वयनमा रहेका वडाहरू तालिका ११ बमोजिम रहेको छ।

तालिका: ११ स्याउ जोनको कमाण्ड क्षेत्रका वडाहरू

क्र. सं.	स्थानिय तह	जोन क्षेत्र रहेका वडाहरू
१	रासकोट नगरपालिका	वडा नं. १-९
२	तिलागुफा नगरपालिका	वडा नं. १-११
	जम्मा	२० वडा

१.३.४ स्याउ जोन कालिकोट मा सूचिकृत संस्थाहरूको विवरण

स्याउ जोनमा आ.व. २०७८/०७९ सम्म २४८ वटा समूह, सहकारी, फार्म तथा कम्पनीहरू सूचिकृत भएका छन्। सूचिकृत भएका लाभग्राही संस्थाहरूमा समावेशिताको अवस्था तथा सुपरजोनमा सूचिकृत भएका लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या तालिका १२ मा रहेको छ।

तालिका: १२ स्याउ जोन, कालिकोटमा सूचिकृत संस्थाहरूको विवरण

क्र. सं.	स्थानिय तह	संख्या				कैफियत
		समूह	सहकारी	उद्यमी	जम्मा	
१	रासकोट नगरपालिका	९०	८	९५	१९३	
२	तिलागुफा नगरपालिका	४३	९	३	५५	
	जम्मा	१३३	१७	९८	२४८	

१.३.५ स्याउ जोन संचालन समन्वय समिति

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले जोन विकास कार्यक्रम सञ्चालनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा जोन स्थापनाका लागि सूचिकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय स्याउ जोन सञ्चालन समन्वय समिति गठन भएको हो। स्याउ जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण तालिका-१३ मा रहेको छ।

तालिका: १३ स्याउ जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.स.	मनोनित प्रतिनिधिको नाम थर	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.	कै.
१	पुष्प राज बराल	रास्कोट न. पा ९ कालिकोट	संयोजक	९८४८३०७८००	
२	मिठु जैसी	रास्कोट न. पा ८ कालिकोट	महिला सदस्य	९७६४२९८३१०	
३	जयकला शाही	रास्कोट न. पा ७ कालिकोट	महिला सदस्य	९८४८३३१४२४	
४	रेश्मा शाही	रास्कोट न. पा ६ कालिकोट	महिला सदस्य	९७६५०९७६७५	
५	नमनाथ योगी	रास्कोट न. पा ३ कालिकोट	सदस्य	९८६६२२५६८४	
६	दशरथ उपाध्याय	रास्कोट न. पा ४ कालिकोट	सदस्य	९८४८३४६९६३	
७	धर्मजित शाही	रास्कोट न. पा १ कालिकोट	सदस्य	९८४२३७२६६५	
८	प्रेम खड्का	रास्कोट न. पा २ कालिकोट	सदस्य	९८४८३५८८९२	
९	कल बहादुर रोकाया	रास्कोट न. पा ५ कालिकोट	सदस्य	९८६८३१५२२२	

९.४ सिमि जोन, कालिकोट को परिचय

आ.व. २०७८/०७९ देखि कालिकोट जिल्लामा सिमिको व्यवसायीक उत्पादन तथा प्रशोधन केन्द्र विकास गर्नका लागि तिलागुफा नगरपालिका को १-४ वटा वडाहरूलाई कमाण्ड क्षेत्र मानेर ३४० हे. क्षेत्रफललाई लक्षित गरी विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन भईरहेको छ।

९.४.१ सिमि जोन कालिकोटमा सूचिकृत संस्थाहरूको विवरण

सिमि जोनमा आ.व. २०७८/०७९ सम्म ११ वटा समूह, सहकारी, तथा फार्महरू सूचिकृत भएका छन्। सूचिकृत भएका लाभग्राही संस्थाहरूमा समावेशिताको अवस्था तथा सुपरजोनमा सूचिकृत भएका लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या तालिका १४ मा रहेको छ।

तालिका: १४ सिमि कालिकोट मा सूचिकृत संस्थाहरूको विवरण

लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीको संख्या					
समूह	सहकारी	फार्म	अन्य	जम्मा	
७	२	२	-	११	
लाभान्वीत समुह/सहकारी/उद्यमीहरूमा समावेशिताको अवस्था					
महिला	पुरुष	जनजाति	दलित	अन्य	युवा
१६९	७५	-	४	२४०	१०५

९.४.२ सिमि जोनको उद्देश्य

- ❖ कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुर्याउने गरी सिमिको उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु,

- ❖ जोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रीकरण, कृषि पूर्वाधार विकास एवं व्यवसायीकरण प्रवर्द्धन तथा प्रारम्भिक प्रशोधन केन्द्रहरूको स्थापना मार्फत कृषि आधुनिकीकरणको आधारशिला तयार गर्ने
- ❖ जोन तथा आसपासका क्षेत्रहरूमा रोजगारीका अवसरहरू श्रृजना गर्ने

९.४.३ सिमि जोन संचालक समिति विवरण

परियोजना कार्यान्वयन एकाइले सिमि जोन विकास कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहने गरी परियोजना कार्यान्वयन एकाइमा सूचीकृत भएका निश्चित क्षेत्र भित्रका संस्थाहरूको प्रतिनिधित्व हुने गरी कम्तीमा ३ जना महिला सहितको ९ सदस्यीय सिमि जोन संचालन समन्वय समिति गठन भएको हो। सिमि जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण तालिका १५ मा रहेको छ।

तालिका: १५ सिमि जोन संचालन समन्वय समितिको विवरण

क्र.स.	मनोनित प्रतिनिधिको नाम थर	ठेगाना	पद	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	कमाल ब .शाही	तिलागुफा न.पा -०४	संयोजक	९७४९२९१७३५	
२	सर्मिला थापा	तिलागुफा न.पा ०२	म. सदस्य	९८४८१२१३१३	
३	निर्मला शाही	तिलागुफा -०४	म.सदस्य	९८४८३०११३६	
४	कल्पना रोकाया	तिलागुफा -०२	म.सदस्य	९७४५५०३६३५	
५	लालकौरा शाही	तिलागुफा -०४	म.सदस्य	९८४८६६८४५८	
६	कमला बुढा	तिलागुफा -०१	म. सदस्य	९८६२५२३५८६	
७	बिरु नेपालि	तिलागुफा -०१	सदस्य	९८४४००००१५	
८	मान ब.बोगटी	तिलागुफा -०१	सदस्य	९८४८३२३१७	
९	सपना थापा बोहोरा	तिलागुफा -०२	म सदस्य	९७६६६७६६३६	

९.४.४ सिमि जोनमा संचालन हुने क्रियाकलापहरू

- ❖ जोन क्षेत्रमा प्राङ्गारिक मल, उन्नत जात एवं जैविक विषादीहरू लगायतका उत्पादन सामग्रीहरूमा तोकिए बमोजिम अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- ❖ सिमिको सहभागितात्मक व्यवसायीक प्रविधि प्रदर्शन, बजारीकरण, मूल्य श्रृंखला विकास लगायतका विविध पक्षहरू समेटिने गरी स्थलगत तालिम तथा कार्यक्रम संचालन ।
- ❖ यान्त्रीकरण प्रवर्द्धनका लागि उत्पादन देखि बजारीकरणसम्म आवश्यक पर्ने सबै प्रकारका मेशिनरी औजार उपकरणको सेट सहितको सेवा उपलब्ध गराउन Custom Hiring Center स्थापनाका लागि पूंजीगत अनुदान उपलब्ध गराउने ।
- ❖ व्यवसायीकरणका लागि प्राथमिक प्रशोधन केन्द्र, गोदाम घर, ग्रेडिग लगायतका उत्पादनोपरान्त आवश्यक पूर्वाधारहरू रहेको एक पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर निर्माण गर्ने ।

- ❖ पूर्वाधार विकास सहयोग तर्फ सिंचाईकुलो मर्मत तथा सुधार, आवश्यक कृषि पूर्वाधारहरू (Processing, Grading And Packaging Units, Marketing Infrastructures, CAESC Infrastructure) लगायतमा सहयोग पुर्याउने ।

१० जनशक्ति विवरण

प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला अन्तर्गत आ.व. २०७८/०७९ मा परियोजना कार्यान्वयन एकाइको लागि स्थायी र करार गरी स्वीकृत दरबन्दी १६ जना रहेकोमा १२ जनाको पदपूर्ति भई ४ वटा दरबन्दी रिक्त रहेको थियो।

तालिका: १६ जनशक्ति विवरण, परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्ला

क्र.सं.	स्वीकृत पद/श्रेणी	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	पदपूर्ति	रिक्त दरबन्दी	कैफियत
१	रा.प.तृ.प्रा. (कृषि)	१	१	-	स्थायी
२	रा.प.तृ.प्रा. (कृषि)	१	-	१	करार
३	रा.प.अनं.प्र./द्वि.प्रा.	२	१	१	स्थायी
४	रा.प.अनं.प्र.प्र.	२	२	-	स्थायी
५	सब ओभरसियर	१	१	-	करार
६	रा.प.अनं.द्वि.प्रा.(कृषि प्राविधिक)	४	२	२	करार
७	का.स.	३	३	-	करार
९	ह.स.चा.	१	१	-	करार
जम्मा		१५	१३	४	

११ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धीहरू

परियोजनाले जोन/सुपरजोन क्षेत्र भित्र विभिन्न क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरेको थियो। परियोजनाबाट संचालन भएका क्रियाकलापहरूबाट यस क्षेत्रमा उल्लेख्य उपलब्धीहरू हाँसिल भएको पाईएको छ। आ.व. २०७८/७९ मा परियोजनाबाट सम्पन्न भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धीहरू तपसिल बमोजिम रहेका छन्।

१. चक्लाबन्दीमा आधारित खेती मार्फत उत्पादन बृद्धिका लागि सहयोग

आ.व. २०७८/०७९ को कार्यक्रमबाट २ स्थान हिमाली टि एण्ड एन रिसर्च प्रा. ली., गुठीचौर-३ मा ४ हे. तथा गुठीचौर एग्रो फर्म, गुठीचौर-५ मा ५ हे. क्षेत्रफलमा चक्लाबन्दी मोडेलमा उच्च घनत्वको स्याउको क्षेत्र बिस्तार, यन्त्र मैत्री गह्रा सुधार, थोपा सिचाई तथा घेराबारमा सहयोग भएको भई ९ हे. क्षेत्रफलमा उच्च घनत्वको बगैचा स्थापना भएको छ जसले गर्दा आगामी आ.व. २०८०/०८१ मा थप १५० मे.टन स्याउ उत्पादन भई बजारिकरण गर्न सकिने छ।

२. पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर स्थापना

उत्पादित स्याउको बजारीकरणमा सहयोग पुग्ने उद्देश्यले स्याउको संकलन ग्रेडिङ्ग, लेबलिङ्ग तथा प्याकेजिङ्ग गर्न गुठीचौर एग्रो फर्म प्रा.लि., गुठीचौर-५ मा १ वटा पोष्ट हार्भेष्ट सेन्टर स्थापना भएको छ जसले गर्दा लागत न्यूनिकरण भई उत्पादित स्याउको गुणस्तरयुक्त बजारिकरणका लागि सहज हुने।

३. सिंचाई पूर्वाधार निर्माण

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ, जुम्लाको ४ वटै जोनमा सिंचाई पूर्वाधार निर्माण कार्यक्रमद्वारा ४१ वटा समूह/सहकारी/उद्यमी मार्फत करीब ८० हे.मा थप सिंचाई क्षेत्र विस्तार भएको छ।

४. प्राविधिक शिक्षालयको साझेदारीमा व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम

उद्यमशीलता विकास, भविष्यमा दक्ष प्राविधिक उत्पादन गर्ने एवं व्यवसायी बनाई रोजगारी श्रृजना गर्ने उद्देश्य अनुरूप प्राविधिक शिक्षालयको साझेदारीमा व्यवसायिक उत्पादन कार्यक्रम चन्दननाथ नमूना उच्च मा.बि., चन्दननाथ न.पा.-४ तरकारी खेतीको लागि २००० बर्ग मी. को १ वटा फलामे टनेल हाउस निर्माण भई अध्ययनरत विद्यार्थीहरू उत्पादन कार्यमा सहभागी भएकोले प्राविधिक उद्यमशीलता विकासमा सहयोग पुग्ने।

५. स्याउ क्षेत्र विस्तार

जुम्ला जिल्लाको चन्दननाथ नगरपालिका, तातोपानी, गुठीचौर, पातारासी गाँउपालिकामा १२९.३५ हेक्टर (बिरुवा ३८८०६) र कालिकोट जिल्लाको रास्कोट नगरपालिकामा ७.०९ हेक्टर (बिरुवा २१२८) र तिलागुफा नगरपालिकामा १९.९३ हेक्टर (बिरुवा ५८००) गरी जम्मा १५५.७८ हेक्टरमा (बिरुवा ४६७३४) स्याउको क्षेत्रफल विस्तार भएको छ ।

६. ओखर क्षेत्र विस्तार

जुम्ला जिल्लाको चन्दननाथ नगरपालिका, तातोपानी, गुठीचौर, पातारासी गाँउपालिकामा १६ हेक्टर (बिरुवा १४३५) क्षेत्रफलमा ओखरको क्षेत्रफल विस्तार भएको छ ।

७. उच्च घनत्वको स्याउ बगैचाको क्षेत्रफल विस्तार

यस जिल्लाका चन्दननाथ न.पा., तातोपानी गा.पा., गुठीचौर गा.पा., पातारासी गा.पा. जुम्ला र तिलागुफा न.पा. कालिकोट का विभिन्न स्थानमा गरी जम्मा ७.१० हेक्टरमा क्षेत्रफलमा (१५६५० वटा बिरुवा) स्याउका उच्च घनत्व जातका बगैचा स्थापना भएको।

८. जोन/सुपरजोन क्षेत्रमा कृषि यान्त्रिकरण सहयोग

आ.व. २०७८/०७९ मा ४१ वटा संस्था मार्फत ५० प्रतिशत अनुदानमा चाना काटने मेशिन-२९, इलेक्ट्रिक जुशर मेशिन-७, हाते जुसर-६, सिकेचर-३४, डबलधार आरी-९१, स्याउ टिप्ने भर्याङ्ग-२४, पावरस्प्रेयर-१, चार्जर स्प्रेयर-१४, प्लाष्टिक डोको-२४, प्लाष्टिक क्यारेट-३८४, सोलार ड्रायर-३, प्लाष्टिक स्प्रेयर-११, सिकेचर जापानी-७३, फुट स्प्रेयर-९, हार्भेष्टङ्ग पोल-१५ वटा गरी जम्मा ७२५ वटा कृषि यन्त्र/उपरकण वितरण भई कृषि यान्त्रीकीकरणमा टेवा पुगेको छ।

९. स्थानीय तहसंगको समन्वयमा नर्सरी श्रोत केन्द्र स्थापना/सुदृढीकरण

स्थानिय नर्सरीलाई सुदृढीकरण गरी गुणस्तरीय बेर्ना उत्पादन गर्ने उद्देश्यले १४ वटा नर्सरीहरूलाई घेराबार तथा अन्य सामग्रीमा सहयोग भई उक्त नर्सरीहरूबाट स्याउ/ओखर उद्यमीहरूले सहज तरिकाले बेर्ना प्राप्त गर्न सकेका छन्।

१२ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण

आ.व. ७८/७९ मा परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण

तालिका: १८ परियोजनाबाट सम्पन्न भएका नविन/उल्लेख्य कार्यको विवरण।

क्र.स.	कामको विवरण	साझेदारी संस्था	उपलब्धि
१	चक्लाबन्दीमा आधारित खेती मार्फत उत्पादन बृद्धिका लागि पूँजिगत सहयोग (Land consolidation/ Crop consolidation/यन्त्र मैत्री गहा सुधार)	हिमाली टि एण्ड एन रिसर्च प्रा.लि., गुठीचौर-३ गुठीचौर एग्रो फर्म, गुठीचौर-५	यन्त्र मैत्री गहा सुधार गरी ९ हे. क्षेत्रफलमा थोपा सिचाई सहित उच्च घनत्वको बगैचा स्थापना भएको
२	कृषि बजार भण्डारण पूर्वाधार प्राथमिक प्रशोधन वा प्रशोधन उद्योग स्थापना	गुठीचौर एग्रो फर्म प्रा.लि., गुठीचौर-५	उत्पादित स्याउको संकलन ग्रेडिङ्ग, लेबलिङ्ग तथा प्याकेजिङ्ग गरी लागत न्यूनिकरण भई उत्पादित स्याउको बजारिकरणका हुने।

१३ जोन/सुपरजोनको विश्लेषण (SWOT Analysis)

१३.१ सबल पक्ष

(विद्यमान रहेका राम्रा पक्षहरू जसलाई पुरा सदुपयोग गर्नु पर्दछ)

- संस्थागत विकासको लागि अनुसन्धान, विकास र प्रसार आदि,
- कृषकहरू व्यावसायीकरण तर्फ उन्मुख,
- उच्च घनत्वमा बगैचा स्थापना प्रति क्रमिकरूपले उद्यमीहरूमा उत्साहित भएका,

- उत्पादकत्व वृद्धिका लागि बगैचा व्यवस्थापनमा क्रमिकरूपले जनचेतना बढेको, बगैचा व्यवस्थापन गर्न कृषकहरु उत्साहित
- विभिन्न समयमा पाक्ने स्याउको जात (छिटो, मध्यम तथा ढिलो) को विकास भएको
- गुणस्तरीय विरुवा उत्पादनको थालनी (स्क्रिन हाउस, माउ बोट व्यवस्थापन आदी)
- संघीय तथा प्रादेशिक राजधानी सँग सडक संजाल जोडिएको,
- दक्ष कृषि प्राविधिकहरुको उत्पादन,
- सिचाईको लागि साना सिँचाई/सौर्य सिचाई/लिफ्ट सिचाई मार्फत सक्दो प्रयास भैरहेको।

१३.२ दुर्बल पक्ष

(कमि भएका कुराहरु जुन सुधार्न सकिन्छ)

- गुणस्तरीय विरुवा, मल, जैविक बिषादी र अन्य उत्पादन सामग्रीहरुको भरपर्दो श्रोतको कमी,
- बगैचा व्यवस्थापनमा ध्यान कम, चेतनाको कमी
- गुणस्तरीय फल उत्पादन र गुणस्तर कायम राख्ने प्रविधिहरुको कमी
- स्याउ उत्पादनको लागि प्राङ्गरिक प्रविधि प्रयास नहुनु
- प्राङ्गरिक प्रमाणिकरणको व्यवस्था कमजोर
- प्रसोधन सम्बन्धी उद्योगहरु प्रयास नहुनु
- बगैचाहरु छरिएर रहेको अवस्था,
- सम्पूर्ण क्षेत्रमा प्राविधिक सेवा पुर्याउन नसकिएको,
- कमजोर संस्थागत अग्रसरता,
- कम प्रभावकारी बिमा स्किम,
- कमजोर बजार प्रणाली,
- परम्परागत खेती प्रणाली

१३.३ अवसर

(हाम्रो अधिनमा नरहेका राम्रा कुराहरु जसलाई उपयोग गर्न सकिन्छ)

- गुणस्तरीय विरुवा र अन्य उत्पादन सामग्रीहरु भरपर्दो श्रोतको कमी
- गुणस्तरीय स्याउ उत्पादनको लागि बिशिष्ट हावापानी सहितको उपयुक्त क्षेत्र,
- भण्डारण पुर्वाधारको कमी
- अर्गानिक उत्पादनको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय क्षेत्रमा बजार
- पोषण प्रतिको चेतनामा वृद्धि र माग वृद्धि सँग कृषकको फार्म गेट मूल्य क्रमशः बढ्दो,
- ब्यवसायीक खेती प्रबर्द्धनको लागि बढ्दो सरकारी चासो,
- स्थानीय तहको लगानीको अवसर,
- कृषि, पर्यटन र रोजगारीको अवसरको श्रृजना,
- ढुवानीको लागि सडक संजालको विकास,
- स्याउ खेती अन्य बालीको तुलनामा बढी नाफामूलक

१३.४ चुनौती

(हाम्रो अधिनमा नरहेका पक्षहरु तर हामीले जसलाई सामना गर्नु पर्दछ)

- जलवायु परिवर्तन,
- दक्ष युवाहरुको विदेश पलायन कृषि पेशा प्रति आक्रशित हुन नसक्नु
- विभिन्न रोग तथा किराको समस्या,
- हिउँ, असिना तथा दैवी प्रकोप,
- बजार मूल्यमा हुने उतारचढाव,
- विदेश निर्यात गर्ने ब्यवस्था सहज र सरल नभएको,
- जमीनको खण्डिकरण,
- छाडा पशु तथा चोरीको डर

१४ आगामी बाटो (Summary and Ways Forward)

१४.१ सारांश/संक्षेप (Summary)

नेपालमा स्याउ खेती उत्पादनको हिसाबले पहिलो स्थान जुम्लालाई छ। यहाँको कृषि प्रणाली यद्यपि निर्वाहमुखीनै छ, तर प्राङ्गारिक अवस्थामा छ। परियोजना कार्यान्वयन एकाइ अन्तर्गतका जुम्ला र कालिकोट जिल्ला स्याउ, ओखर, दलहन बाली, आलु, प्याज एवं गाजरको बीजबृद्धि आदिको गुणस्तरीय उत्पादनको लागि विशिष्ट हावापानी सहितको उपयुक्त क्षेत्र रहेको छ। यसै तथ्यलाई मध्यनजर गर्दा भौगोलिक, जलवायु, पर्यावरण स्थिति, तुलानात्मक लाभको आधारमा हेर्दा स्याउ उत्पादनको लागि अत्यन्त सम्भावना भएको देखिन्छ। फलफूल प्रति आम नेपालीहरुको बढ्दो चाहना तथा जनसंख्या बृद्धिका कारण बर्षेनी स्याउको माग बढ्दो क्रममा रहेको छ। बढ्दो मागको तुलनामा स्वदेशी उत्पादन कम रहेकोले ठूलो मात्रामा विदेशी उत्पादनमा भर पर्नु परेको छ। उपयुक्त हावापानी, श्रम र यथेष्ट बजारको उपलब्धताको बावजुद पनि नेपाल स्याउमा आत्मनिर्भर हुन सकेको छैन। जुम्लामा स्याउ उत्पादनको लागि प्रशस्त क्षेत्रफल उपलब्ध रहेको साथै भावी दिनहरुमा क्षेत्र विस्तारको सम्भावना रहेको हुँदा स्याउको उत्पादकत्व बढाउन, गुणस्तर बढाउन, स्याउको आयात प्रतिस्थापन सहयोग गर्न, स्याउ खेतीमा आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र औद्योगिकरण गर्न सकिन्छ। जिल्लामा स्याउखेती गर्ने शिलशिलामा सिंचाई, यातायात, किराको प्रकोप विशेषगरी भुवादार लाही, कत्ले किरा, गबरो, बोक्रा खुइलिने, छाडा पशुको समस्या, तारबारको समस्या, ढुवानी, बजारीकरण र देखा पर्ने रोगकिरा नियन्त्रणका लागि फाटफुट रुपमा जैविक बिषादी मात्र प्रयोग आदि समस्याका रुपमा रहेका छन्। पछिल्लो अवस्थामा भारत, चिन तथा अन्य मूलुकबाट आयातित स्याउ लाई केही मात्रा आयात प्रतिस्थापनमा सहयोग पुगेको र अहिले स्याउ उपभोग गर्न उपभोक्ताहरुलाई सहज भईरहेको अवस्थामा अझै विकसित मुलुकमा जस्तै ताजा स्याउलाई स्वस्थकर तरिकाले प्रशोधन गरी प्याकेजिङ गरिएको स्याउलाई आम उपभोक्ताहरुमा पुर्याउन जनचेतना तथा पहलकदमी सबै सरोकारवालाहरुले लिनु जरुरी देखिन्छ। परियोजना कार्यक्षेत्र भित्र कार्यक्रम संचालन गर्ने शिलशिलामा सिंचाई, प्राङ्गारिक मलको उपलब्धता यातायात, रोग/किराको प्रकोप, बजारीकरण आदि समस्याका रुपमा रहेका छन्। स्याउ/ओखर लगायत अन्य बाली उत्पादनको लागि प्रशस्त क्षेत्रफल उपलब्ध रहेको साथै भावी दिनहरुमा स्याउ/ओखर बालीमा आधुनिकीकरणको सम्भावना रहेको हुँदा यसको उत्पादकत्व र गुणस्तर बढाउन, आयात प्रतिस्थापन गर्न, स्याउ/ओखर बालीमा आधुनिकीकरण, यान्त्रीकरण र औद्योगिकरण गर्न सकिन्छ।

१४.२ आगामी बाटो (Ways Forward: Guideline for planning of future programmes)

- उत्पादन निर्वाहमुखी होइन ब्यवसायमूलक हुनुपर्ने,
- गुणस्तरीय बिरुवा उत्पादन गर्ने नर्सरी स्थापना तथा ब्यवस्थापनमा सुधार,
- ब्यापकरूपमा उत्पादन क्षेत्र विस्तार,
- उत्पादन प्रणालीमा सुधार तथा बैज्ञानिक प्रविधिमा जोड,
- उत्पादनोपरान्त प्रविधि, बजारीकरण तथा भण्डारण प्रणालीमा सुधार,
- बगैचा ब्यवस्थापन (मलखाद, सिचाई, जैविक विषादी, गोडमेलमा सुधार),
- स्याउको गुणस्तरमा सुधार,
- यातायात तथा कृषि सडकमा पहुँच ।
- उत्पादन सामग्रीको समयमा उपलब्धता,
- दक्ष प्राविधिक जनशक्तिको उपलब्धता तथा समयसापेक्ष क्षमता विकास कार्यक्रमको आवश्यकता,
- बर्षेनी फल्ने स्पर टाइपका स्याउका जातहरूको उपलब्धता,
- ठूला सिचाई पूर्वाधार, लिफ्ट सिचाई तथा कृषि सडकमा पहुँच ।

खण्ड "ग"
साना व्यवसायिक
कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट)
विकास कार्यक्रम

१५ साना व्यावसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम

राष्ट्रिय आवश्यकता र स्थानीय सम्भाव्यताका आधारमा सम्भाव्य बालि/वस्तुमा एकै स्थानीय तहको निश्चित कलष्टरमा साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम संचालन गर्नु पर्नेछ। साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम संचालनको लागि तालिका नं. १ मा उल्लेख भए बमोजिम न्यूनतम क्षेत्रफल वा संख्याको आधारमा पुरा गर्नु पर्नेछ।

तालिका नं. १: पकेट कार्यक्रम संचालनका आधारहरू

बालि/वस्तु	इकाई	भौगोलिक क्षेत्र			कैफियत
		तराई	पहाड	हिमाल	
बालि	हेक्टर	१०	७	५	
मौरी	घार संख्या	३००	३००	२००	
कन्ये तथा गोब्रे च्याउ	के.जी.	१०००	१०००	१०००	च्याउको बीउ
सिताके च्याउ	मुढा संख्या	५०००	५०००	५०००	
प्लाष्टिक घरमा खेति	वर्ग मिटर	१००००	१००००	६०००	
माछा (जलाशय क्षेत्र)	हेक्टर	६	४	-	
ट्राउट माछा (रिसवे)	वर्ग मिटर	१५००	१५००	१०००	
गाई	उन्नत संख्या	१००	१००	६०	दैनिक १०००लिटर दुध संकलन गर्ने कृषक उद्यमी वा समूह सहकारी
	स्थानीय/वर्णशंकर	३००	३००	२००	
भैसी	उन्नत संख्या	१००	८०	६०	
	स्थानीय/वर्णशंकर	२००	१५०	१००	
बाख्रा	संख्या	१०००	१०००	६००	माउ
बंगुर	संख्या	१००	८०	६०	माउ

तोकियाका बालि/वस्तु विशेषका पकेटलाई स्व-संचालन उन्मुख हुनेगरी परियोजनाको आर्थिक सहयोगमा सम्बन्धित स्थानीय तहबाटै आर्थिक वर्ष सम्म सघनरूपमा सामुहिक खेति/सहकारी खेति, करार खेति र चक्लाबन्दी खेति प्रवर्द्धन हुनेगरी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। पकेट क्षेत्रको विकास एवं निरन्तरताको माध्यमबाट ब्लक स्तरोन्नती गर्दै लगिनेछ र फलोअप कार्यक्रम मार्फत सम्बन्धित बालीको ब्लकसँग सम्पर्क स्थापित गराइनेछ। परियोजना अवधिसम्ममा प्रत्येक स्थानीय तहको प्रत्येक वडामा कम्तिमा २ वटा पकेट विकास गर्नेगरी कार्यक्रम तर्जुमा र संचालन गरिनेछ। स्थानीय सम्भाव्यताका

बालीहरुमा यस्तै किसिमको पकेट क्षेत्रको विकास एवं निरन्तरता परियोजना अन्तर्गतको पकेट सँग दोहोरो नपर्ने गरि प्रदेश सरका र स्थानिय तहले आफ्नो उपलब्ध श्रोत साधनबाट समेत गर्न सकिनेछ।

१५.१ उद्देश्य

कृषि क्षेत्रको आधुनिकीकरणमा योगदान पुराउने साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास गर्दै छनौट गरिएको बालि/वस्तुहरुको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि तथा रोजगारी सृजना गरि कृषकहरुको आमदानी वृद्धि गर्नु यस कार्यक्रम संचालनको उद्देश्य रहेको छ।

१५.२ संचालन गर्ने निकाय

परियोजना अन्तर्गत साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने मुख्य जिम्मेवारी स्थानीय तहको हुनेछ र परियोजना कार्यान्वयन एकाइ एवं प्रदेश सरकार अन्तर्गतको कृषि/पशु सेवा क्षेत्र हेर्ने जिल्ला स्थित कार्यालयले कार्यक्रम संचालनको सहजिकरण गर्नेछन।

१५.३ पकेट क्षेत्र निर्धारण र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने व्यवस्था

(क) राष्ट्रिय आवश्यकता एवं स्थानीय सम्भाव्यताको आधारमा बालि/वस्तु विशेषको पकेट क्षेत्र संचालन गर्न ईच्छुक कृषक/कृषक समूह/ सहकारीकृषि फर्मले सम्बन्धित स्थानीय तहमा अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन साथ अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा तथ्यांक विवरण पेस गर्नुपर्ने छ।

(ख) बाली/वस्तु विशेषको पकेट क्षेत्रको चार किल्ला निर्धारण गर्न देहाय बमोजिमको प्राविधिक समिति रहनेछ।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा निजले तोकेको व्यक्ति, स्थानीय तह अध्यक्ष
सम्बन्धित स्थानीय तहको योजना अधिकृत वा सो शाखाको कर्मचारी सदस्य
शाखा प्रमुख, कृषि/पशु सेवा शाखा, स्थानीय तह सदस्य सचिव

(ग) प्राविधिक समितिले परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र जिल्ला स्थित कृषि/पशु सेवा हेर्ने कार्यालयका प्रमुख वा प्रतिनिधिलाई समितिमा आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(घ) प्राविधिक समितिले देहायको आधारको अध्ययन गरि पकेट क्षेत्र निर्धारण सम्बन्धि प्रतिवेदन तयार गर्नेछ।

- (अ) अनुसूची १ बमोजिमका राष्ट्रिय महत्वका बाली/वस्तु
- (आ) प्राविधिक रुपमा स्थानीय सम्भाव्यताका विशेष बाली/वस्तु
- (इ) स्थानीय स्तरमा रोजगारी सृजना र उत्पादन वृद्धि गर्न सक्ने बाली/वस्तु
- (ई) आयात प्रतिस्थापन/आत्मनिर्भरतामा सहयोग पुर्याउने बाली/वस्तु
- (उ) सिंचाई, सडक र सेवा प्रदायक संस्था लगायतका आवश्यक पूर्वाधार भएको
- (ऊ) तोकोएको क्षेत्रफल चाक्लावन्दी भएको/हुनसक्ने वा एकै गाउँ/वस्ती

(ड) प्राविधिक समितिको प्रतिवेदन एवं अनुसूची-८ बमोजिमको मापदण्डहरूको आधारमा स्थानिय तहको कार्यपालिकाले बाली/वस्तु विशेषको पकेट क्षेत्र निर्धारण र पकेट कार्यक्रम संचालन गर्न स्वीकृती दिनेछ।

१५.४ पकेट विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रक्रिया

(क) स्थानीय तहले सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरि तोकिएको पकेट क्षेत्रका देहायका इच्छुक लक्षित समुदाय/वर्गलाई पकेट कार्यक्रममा सहभागी हुन अनुसूची-९ बमोजिमको ढाँचामा आवेदन आह्वान गर्नेछ।

- स्थाई लेखा नम्बर (PAN)लिएको व्यापारिक कृषक
- स्थानीय तह वा अन्य सरकारी निकायमा नियमानुसारदर्ता भएका कृषक समूह
- कृषि कार्य गर्ने उद्देश्य सहित सरकारी ऐन बमोजिम दर्ता भएका सहकारीहरू
- नियमानुसार दर्ता भएका जल उपभोक्ता समितिहरू
- कानून बमोजिम दर्ता भएका कृषि फर्म वा कम्पनिहरू

(ख) पकेट कार्यक्रममा सहभागी हुन इच्छुक लक्षित समुदाय/वर्गले स्थानीय तहले तोकेको बाली/वस्तुमा आधारित रहेर अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा आवेदन पेश गर्नु पर्नेछ।

१५.५ कार्यक्रम छनौट तथा कार्यान्वयन व्यवस्था

- ❖ तोकिएको पकेट क्षेत्र भित्रबाट पकेट कार्यक्रममा सहभागिताका लागि प्राप्त आवेदनहरूको अनुसूची-११ बमोजिमको मुल्यांकनको आधारहरूलाई आवश्यकता अनुसार विस्तृतीकरण गरि प्राविधिक समितिले मुल्यांकन गर्नेछ।
- ❖ प्राविधिक समितिले आवश्यकता अनुसार स्थलगत प्रमाणीकरणको लागि कर्मचारी परिचालन गर्न सक्नेछ।
- ❖ प्राविधिक समितिले प्रसा आवेदनहरूको मुल्यांकन गरि प्रथामिकताक्रम तोकि स्वीकृतिका लागि कार्यपालिका समक्ष पेश गर्नेछ।
- ❖ कार्यपालिकाले स्थानीय यहाँमा उपलब्ध वार्षिक बजेटको आधारमा सिफारिस गरिएका लक्षित वर्गको आवेदन स्वीकृत वा अस्वीकृत गर्न सक्नेछ।
- ❖ पकेट निर्धारणको लागि तालिका-१ बमोजिमको आधार पुरा गरेको पकेटमा उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धिका कार्यक्रमहरू प्रथामिकताका साथ संचालन गर्नुपर्नेछ तर तोकिए बमोजिमको न्युनतम क्षेत्रफल वा संख्या नपुगेको पकेटको हकमा क्षेत्रफल विस्तार /संख्या वृद्धिका कार्यक्रम अनिवार्य रूपमा संचालन गर्नुपर्नेछ।

- ❖ पकेट संचालनको पहिलो वर्षमा पशुपन्छीको हकमा पशु संख्या वृद्धि/नश्ल सुधारका कार्यक्रम संचालन गर्न कम्तिमा ६० प्रतिशत रकम परिचालन गर्नुपर्नेछ र क्रिधि तर्फका बाली/वस्तुमा बीउ/विरुवा/क्षेत्रफल विस्तारमा कम्तिमा ४० प्रतिशत रकम परिचालन गर्नुपर्नेछ।
- ❖ स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले नियमानुसार प्राविधिक स्पेशिफिकेशन, लागत अनुमान र कार्यान्वयन कार्य योजना स्वीकृत गर्नेछ।

१५.६ सम्झौता र अनुदान रकम भुक्तानी

- ❖ स्वीकृत भएका आवेदक लाभग्राही सँग स्थानिय तहले सम्झौताका द्विपक्षीय शर्तहरू बारे छलफल गरि संक्षिप्त कार्ययोजना सहित अनुसूची-१२ बमोजिमको ढाँचामा सम्झौता गरि कार्य आदेश दिनुपर्नेछ।
- ❖ सम्बन्धित लाभग्राहीलाई प्रचलित कानून अनुसार अनुदान रकम भुक्तानी गरिनेछ।

१५.७ जनशक्ति व्यवस्थापन

साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रमको एकाइ सम्बन्धित स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखामा रहनेछ। पकेट संचालनको लागि आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्थापन गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहको हुनेछ।

१५.८ पकेट संचालन समन्वय समिति

- ❖ स्थानीय तहले पकेट कार्यक्रम संचालनमा सहजीकरण र लाभग्राहीको अनुगमन गर्न लाभग्राहीको प्रतिनिधित्व रहनेगरी एक पकेट संचालन समन्वय समिति गठन गर्नु पर्नेछ।
- ❖ तोकिएको क्षेत्रफल तथा पशु संख्या भएको एक मात्र कृषक वा संस्थाले संचालन गर्ने पकेटको हकमा सोहि संस्थाको प्रोप्राइटर वा संचालक नै पकेट संचालन समन्वय समितिको भूमिका निर्वाह गर्नेछ।
- ❖ एक भन्दा बढी कृषक वा संस्थाले तोकिए बमोजिमको पकेट संचालन गर्नु पर्ने भएमा संलग्न सबै कृषक वा संस्थाको प्रतिनिधित्व हुने गरि ५ सदस्यीय पकेट संचालन समन्वय समिति गठन हुनेछ। यसरी गठन हुने समितिमा कम्तिमा २ जना महिला सदस्य हुनु पर्नेछ। समिति सदस्य मध्ये बाट एक जना संयोजक हुनेछ र समिति एवं सदस्यको पदावधि २ वर्षको हुनेछ।
- ❖ पकेट संचालन समन्वय समितिको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ,
 - पकेट क्षेत्रमा भएका विद्यमान प्रविधि र पूर्वाधारको अभिलेख तयार गर्न सहजीकरण गर्ने।
 - पकेट क्षेत्र अन्तर्गतका कृषक समूह, कृषि सहकारी, कानून बमोजिम दर्ता भएका कृषि उद्यमी, कृषि सँग सम्बन्धित कम्पनि वा फर्महरूको विवरण अद्यावधिक गर्न सहजीकरण गर्ने।
 - पकेट अन्तर्गत संचालन हुने प्रविधिहरूको प्रसारमा स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखालाई सहयोग गर्ने।

- सहभागितात्मक रूपमा प्राविधिकको सहयोगमा २ आर्थिक वर्षको पकेट संचालन कार्ययोजना तयार गर्न सहजीकरण गर्ने।
- पकेट क्षेत्र अन्तर्गत सामूहिक खेती, सहकारी खेती, चक्लावन्दी खेति र पशुपालन प्रवर्द्धन गर्ने।
- पकेट क्षेत्र अन्तर्गत स्थापना गरिएका पूर्वाधारहरूको विकास, प्रयोग र सम्बर्द्धनमा समन्वय र सहयोग गर्ने।
- परियोजनाका सरोकारवालाहरू सँग समन्वय र सहकार्य गर्ने।
- पकेट विकासको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमामा स्थानीय तहसँग समन्वय गर्ने।
- नियमित रूपमा अनुगमन गरि प्रगति प्रतिवेदन स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखामा पेश गर्ने।
- संचालित पकेटको प्रोफाइल तयारगर्न सहयोग गर्ने।

१५.९ अनुगमन तथा मुल्यांकन र प्रगति प्रतिवेदन

(क) अनुगमन तथा मुल्यांकन

स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखाले पकेट कार्यक्रम अन्तर्गत संचालित क्रियाकलापहरूको एकल वा पकेट क्षेत्रका लाभग्राही एवं सरोकारवालाको सहभागितामा संयुक्त अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्नेछ। स्थानीय तह र पकेट संचालन समन्वय समितिले पकेट कार्यक्रमको सार्वजनिक सुनुवाईका लागि सहजीकरण गर्नु पर्नेछ।

(ख) प्रगति प्रतिवेदन

- स्थानीय तहको कृषि/पशु सेवा शाखाले खर्च र उपलब्धि सम्बन्धित चौमाषिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरि जिल्ला स्थित परियोजना कार्यान्वयन एकाइ र प्रदेश सरकार अन्तर्गतको कृषि/पशु सेवा हेर्ने निकायमा पेश गर्नु पर्नेछ।
- प्रगति प्रतिवेदन अनुसूची-१३ बमोजिमको ढाँचा तथा राष्ट्रिय योजना आयोगले तोकेको ढाँचामा तयार गरि पेश गर्नुपर्नेछ।
- कार्यक्रम संचालन गर्ने स्थानीय तहले अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा पकेट प्रोफाइल तयार गर्नुपर्नेछ।

खण्ड “घ”
परियोजनाको सुरुवात देखि
हाल सम्म संचालित
पकेटको विवरण

१६ परियोजनाको सुरुवात देखि हाल सम्म संचालित पकेटको विवरण

१६.१ बालीको प्रकृति अनुसार पकेटको विवरण

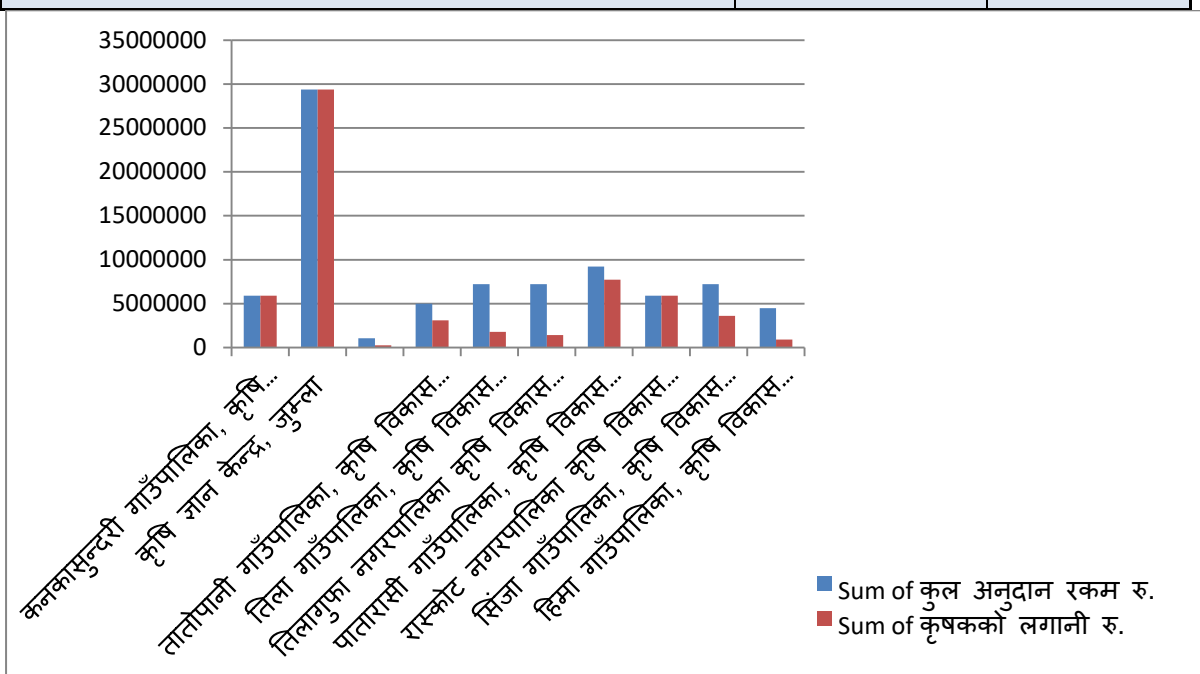
तालिका नं. २०: १६ वटा कृषि जन्य बाली वस्तुको २० प्रकृतिका १०९ वटा पकेटमा अनुदान र कृषकको लगानी विवरण

क्र.स.	पकेट संचालन गरिएका बाली वस्तुको प्रकार	कुल अनुदान रकम रु.	कृषकको लगानी रु.
१	अनार	३०००००	३०००००
२	आलु	१०५७५०००	८१७५०००
३	ओखर	१६२६००००	१०३०९५००
४	कागती	४७५०००	४७५०००
५	काली मासी धान	४८००००	४८००००
६	चिनो र कागुनो	४८००००	४८००००
७	तरकारी	४९९५०००	४४५५०००
८	तरकारी/प्याज	१८०००००	१८०००००
९	धान	७२००००	१८००००
१०	प्याज	५७५०००	५७५०००
११	फापर	१०८००००	१०८००००
१२	बेमौसमी तरकारी	३६०००००	१८०००००
१३	बेसार	५७५०००	५७५०००
१४	मासी धान	९०००००	९०००००
१५	मौरी	१८०००००	१८०००००
१६	सिमि	७५४५०००	६०४५०००
१७	सिमि/आलु	७५००००	७५००००
१८	स्याउ	२६४४००००	१९९९५०००
१९	स्याउ तथा ओखर	१४०००००	२८००००
२०	स्याउ र मौरी	१८०००००	३६००००
जम्मा रु.		८२५५००००	६००१४५००

१६.२ संचालन गर्ने निकाय अनुसार पकेटको विवरण

तालिका नं. २१: संचालन गर्ने निकाय अनुसार पकेटमा अनुदान र कृषकको लगानी विवरण

क्र.स.	संचालन गर्ने कार्यालय	कुल अनुदान रकम रु.	कृषकको लगानी रु.
१	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	५९२००००	५९२००००
२	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	२९३७००००	२९३७००००
३	चन्दननाथ नगरपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१०५००००	२६२५००
४	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	५००००००	३१०००००
५	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२०००००	१८०००००
६	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	७२०००००	१४४००००
७	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	९२१००००	७७२२०००
८	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	५९०००००	५९०००००
९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२०००००	३६०००००
१०	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४५०००००	९०००००
जम्मा रु.		८२५५००००	६००१४५००

तालिका नं. २२: परियोजनाको सुरुवात देखि हाल सम्म संचालित पकेटको विस्तृत विवरण

क्र.स.	पकेटको नाम	ठेगाना	पकेट संचालक समिति संयोजकको नाम	सम्पर्क नं.	दर्ता भएको कार्यालय	दर्ता नं.	पकेट संचालन गरिएको बालि	संचालन अवधि आ.व.	संचालन गर्ने कार्यालय	कुल अनुदान रकम रु.	कृषकको लगानी रु.	पकेटको हालको अवस्था	मुख्य मुख्य क्रियाकलापहरु
१	धिताचौर स्याउ पकेट	चन्दननाथ नगरपालिका, ५, जुम्ला	निरोजराज गिरि	९८४८३०७६४०	चन्दननाथ नगरपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१४३	स्याउ	२०७८/०७९	चन्दननाथ नगरपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३५००००	८७५००	स्याउको विरुवा फल्ने अवस्थामा पुगेका छन्	विरुवा वितरण, औजार उपकरण वितरण र सिंचाई
२	स्यालागाउँ स्याउ पकेट	चन्दननाथ नगरपालिका, ८, जुम्ला	तारा धरला	९८४८३४५७४२	चन्दननाथ नगरपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	११	स्याउ	२०७८/०७९	चन्दननाथ नगरपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३५००००	८७५००	स्याउको विरुवा फल्ने अवस्थामा पुगेका छन्	विरुवा वितरण, औजार उपकरण वितरण र बगैचा घेरावार

३	भण्डारीवाडा ओखर पकेट	चन्दननाथ नगरपालिका, २, जुम्ला	रत्न बहादुर भण्डारी		उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय, जुम्ला	१८५५	ओखर	२०७८/०७९	चन्दननाथ नगरपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३५००००	८७५००	ओखरको विरुवा फल्ने अवस्थामा पुगेका छन्	विरुवा वितरण, औजार उपकरण वितरण र बगैचा घेरावार
४	थापागाउँ स्याउ पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका, ३, जुम्ला	नर बहादुर शाही	९८६६३४९२८१	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		स्याउ	२०७७/७८-७८/७९	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२००००	१५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा लगाएका कृषि सामग्री खरिद तथा वितरण
५	स्याँला लुम्सेरा धान पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका, ३, जुम्ला	नम राज भट्टराई	९८६६३४९०४३	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		धान	२०७७/७८-७८/७९	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२००००	१५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	धान खेती तथा सिचाई गरेको

६	घोडेसिम तरकारी पकेट कार्यक्रम	तिला गाउँपालिका , ७, जुम्ला	धन बहादुर रोकाया	१८६८९५२४८९	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		तरकारी	२०७७/७८-७८/७९	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२००००	१८००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	तरकारी विउ तथा सामग्री खरिद तथा वितरण
७	पुरु सिमि पकेट कार्यक्रम	तिला गाउँपालिका , ८, जुम्ला	सुर्य बस्नेत	१८६६८९६७३२	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		सिमि	२०७७/७८-७८/७९	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२००००	१८००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	सिमि विउ तथा मल वितरण
८	राँसा आलु पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ९, जुम्ला	चैते रावत	१७६२८३६७९४	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		आलु	२०७७/७८-७८/७९	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२००००	१८००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलु विउ खरिद तथा वितरण

९	घोडे ओखर पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ६, जुम्ला	भगवती रोकाया	१८६८१८०७४३	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		ओखर	२०७८/७९-७९/८०	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१०००००	२२५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	कलमी ओखर विरुवा र मल खरिद
१०	तुहि ओखर पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ७, जुम्ला	लाल ब बुढा		तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		ओखर	२०७८/७९-७९/८०	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१०००००	२२५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	कलमी ओखर विरुवा र मल खरिद
११	ढिमकोट ओखर पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ५, जुम्ला	नर बहादुर सिंह	१८६६७३२६४५	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		ओखर	२०७९/८०-८०/८१	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१०००००	२२५०००	पकेट कार्यक्रम संचालन भइरहेको	कलमी ओखर विरुवा र मल खरिद

१२	पुरु ओखर पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका, ८, जुम्ला	सुर्यब बस्नेत	९८६६८९६७३२	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		ओखर	२०७९/८०-८०/८१	तिला गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	९०००००	२२५०००	पकेट कार्यक्रम संचालन भइरहेको	कलमी ओखर विरुवा र मल खरिद
१३	मच्ची ओखर पकेट क्षेत्र	हिमा गाउँपालिका, ७, जुम्ला	मुगा शाही	९८६६८३५६६८१	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७७	ओखर	२०७९/०८०	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	९०००००	१८००००	ओखरका विरुवा वृद्धि विकासको अवस्थामा छन्	कलमी ओखर विरुवा खाडल र मलमा अनुदान सहयोग
१४	बाँजागडा स्याउ पकेट क्षेत्र	हिमा गाउँपालिका, ५, जुम्ला	कृषि रावत	९८६९७४२७७६	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१६	स्याउ	२०७७/०७८	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१२०००००	२४००००	स्याउका विरुवा वृद्धि विकासको अवस्थामा छन्	कलमी ओखर विरुवा खाडल, मल र घेराबारमा सहयोग

१५	जार्जी आलु पकेट क्षेत्र	हिमा गाउँपालिका, ४, जुम्ला	मान बहादुर शाही	१८४८३३५२०६	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७२	आलु	२०७७/०७८	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१२०००००	२४०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	जनकदेव आलुको बीउ, मल र सिंचाइमा सहयोग
१६	ओदी सिमि पकेट क्षेत्र	हिमा गाउँपालिका, २, जुम्ला	रत्नलाल रोकाया	१७४८९१३७३८	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३४	सिमि	२०७७/०७८	हिमा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१२०००००	२४०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्थानीय सिमिको बीउ, मल र सिंचाइमा सहयोग
१७	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका, २ घोडेझा, जुम्ला	लालचन्द्र तिरुवा	१८४८३१२३४१	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जुम्ला	२९५/०६५-६६	बेमौसमी तरकारी	२०७७/०७८	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३००००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद

१८	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ विष्टवाडा, जुम्ला	मनकला तिवारी	१८६६८९९७१५	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जुम्ला	८७३/०७३-७४	बेमौसमी तरकारी	२०७७/०७८	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद
१९	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ रनुखाना, जुम्ला	महालक्ष्मी धिताल	१८४०९९३४७	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	२९/०७६-७७	बेमौसमी तरकारी	२०७७/०७८	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद
२०	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ चुलेलगाउँ, जुम्ला	विष्णु माया तिवारी	१८६९४७८९३०	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	०५/०७४-७५	बेमौसमी तरकारी	२०७७/०७८	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद

२१	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ घोडेझा, जुम्ला	लालचन्द्र तिरुवा	९८४८३१२३४१	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जुम्ला	२९५/०६५-६६	बेमौसमी तरकारी	२०७८/०७९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४०००००	२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद
२२	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ विष्टवाडा, जुम्ला	मनकला तिवारी	९८६६८९७१५	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जुम्ला	८७३/०७३-७४	बेमौसमी तरकारी	२०७८/०७९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४०००००	२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद
२३	प्लाष्टिक घरमा तरकारी खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ रनुखाना, जुम्ला	महालक्ष्मी धिताल	९८४०१९१३४७	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	२९/०७६-७७	बेमौसमी तरकारी	२०७८/०७९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४०००००	२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ग्रीनहाउस प्लाष्टिक तथा उन्नत तरकारीको बीउ बिजन खरिद

२४	स्याउ खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका, ३ धिताललिही, जुम्ला	राजु धिताल	१८६८०३९७३९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३३/०७६-७७	स्याउ	२०७८/०७९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	स्याउका विरुवा वृद्धि विकासको अवस्थामा छन्	स्याउका विरुवा, सिंचाई र अन्य सामाग्रीहरु
२५	स्याउ खेति पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका, ५ गोरौं, जुम्ला	दलसिंह दमाइ	१८६४८५६९३९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	०९/०७६-७७	स्याउ	२०७८/०७९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	स्याउका विरुवा वृद्धि विकासको अवस्थामा छन्	स्याउका विरुवा, सिंचाई र अन्य सामाग्रीहरु
२६	स्याउ खेति पकेट विकास कार्यक्रम (निरन्तरता)	सिंजा गाउँपालिका, ३ धिताललिही, जुम्ला	राजु धिताल	१८६८०३९७३९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३३/०७६-७७	स्याउ	२०७९/८०	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३०००००	१५००००	स्याउका विरुवा वृद्धि विकासको अवस्थामा छन्	स्याउका विरुवा तथा बगैचा व्यस्थापन सम्बन्धि सामाग्री खरिद

२७	स्याउ खेति पकेट विकास कार्यक्रम (निरन्तरता)	सिंजा गाउँपालिका , ५ गोरौं, जुम्ला	दलसिंह दमाइ	१८६४८५६९३९	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	०९/०७७६-७७	स्याउ	२०७९/०८०	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३०००००	१५००००	स्याउका विरुवा वृद्धि विकासको अवस्थामा छन	स्याउका विरुवा तथा बगैचा व्यस्थापन सम्बन्धि सामग्री खरिद
२८	आलु पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , २ चुलेलगाउँ, जुम्ला	विष्णुकान्त वड	१८६६६३२९८२	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४१/०७७७-७८	आलु	२०७९/०८०	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	निरन्तर संचालनमा रहेको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु
२९	आलु पकेट विकास कार्यक्रम	सिंजा गाउँपालिका , ६ जोडु, जुम्ला	दल बहादुर बुढा	१८४४७४४६९८	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जुम्ला	२०५/२०६३-०६४	आलु	२०७९/८०	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	निरन्तर संचालनमा रहेको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु

३०	आलु पकेट विकास कार्यक्रम (निरन्तरता)	सिंजा गाउँपालिका , २ रनुखाना, जुम्ला	विष्णुकान्त वड	९८६६६३२९८२	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४९/०७७-७८	आलु	२०८०/०८१	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३०००००	१५००००	निरन्तर संचालनमा रहेको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु
३१	आलु पकेट विकास कार्यक्रम (निरन्तरता)	सिंजा गाउँपालिका , २ रनुखाना, जुम्ला	दल बहादुर बुढा	९८४४७४४६९८	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, जुम्ला	२०५/२०६३-०६४	आलु	२०८०/०८१	सिंजा गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	३०००००	१५००००	निरन्तर संचालनमा रहेको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु
३२	रिखी ओडार स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्दरी गाउँपालिका , ५ लुडकु, जुम्ला	उपेन्द्र न्यौपाने	९८५८०२७९६३			स्याउ	२०७६/७७-७७/७८	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६३००००	६३००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	खाडल, मल, सिंचाई, घेराबार, विरुवा र औजार उपकरण

३३	तल्लो रानिशैन स्याउ पकेट क्षेत्र (निरन्तरता)	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, ७, जुम्ला	रतन कार्की	९८४५३२२९३९	कानकासुन्दरीगाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	स्याउ	२०७६/०७७	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४०००००	४०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	खाडल, मल, सिंचाई, घेराबार, विरुवा र औजार उपकरण
३४	संज्यालवाडा स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, ८, संज्यालवाडा, जुम्ला	मन्ना बोगटी	९८६८५०१८५७	कानकासुन्दरीगाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	स्याउ	२०७६/७७-७७/७८	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६३००००	६३००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	खाडल, मल, सिंचाई, घेराबार, विरुवा र औजार उपकरण
३५	भुलभुले आलु पकेट क्षेत्र	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, १, भुलभुले, जुम्ला	भिम भण्डारी		कानकासुन्दरीगाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	आलु	२०७६/७७-७७/७८	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६३००००	६३००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरू

३६	सिसि सिमि पकेट क्षेत्र	कनकासुन्द री गाउँपालिका , १ सिसि, जुम्ला	पन्चकली कठायत	९८९४५१७००५७	कानकासुन्दरीगा उँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		सिमि	२०७६/७७-७७/७८	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६३००००	६३००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्थानीय सिमिको बीउ, मल र सिंचाइमा सहयोग
३७	भण्डारीवा डा स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्द री गाउँपालिका , ८ भण्डारीवाडा , जुम्ला	लालबहादुर भण्डारी	९८४४८०४८७१	डिभिजन सहकारी कार्यालय, जुम्ला		स्याउ	२०७८/७९-७९/८०	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७५००००	७५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	खाडल, मल, सिंचाई, घेराबार, विरुवा र औजार उपकरण
३८	भुरसेन स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्द री गाउँपालिका , ४ धोबिघाट, जुम्ला	रतन बहादुर घर्ति	९८४२३१५२९२	कानकासुन्दरीगा उँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		स्याउ	२०७८/७९-७९/८०	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७५००००	७५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	खाडल, मल, सिंचाई, घेराबार, विरुवा र औजार उपकरण

३९	काँफल डाँडा स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्द री गाउँपालिका , ७ देहारपाटा, जुम्ला	धर्बेन्द्र खत्री	९८६२८४२३३५	कनकासुन्दरीगा उँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		स्याउ	२०७८/७९-७९/८१	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७५००००	७५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	खाडल, मल, सिंचाई, घेराबार, विरुवा र औजार उपकरण
४०	सिमि/आलु पकेट क्षेत्र	कनकासुन्द री गाउँपालिका , १, जुम्ला	रोसनी कठायत	९८६८३७९७७१	उद्योग तथा उपभोक्ता हित संरक्षण कार्यालय, जुम्ला		सिमि/आलु	२०७८/७९-७९/८०	कनकासुन्दरी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	७५००००	७५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्थानीय सिमिको बीउ, मल र सिंचाइमा सहयोग
४१	गडीगाउँ फापर पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , १ गडीगाउँ, जुम्ला					फापर	२०७७/०७८	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१०८००००	१०८००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	बीउ, मल, सिड बिन, त्रिपाल, डिजिटल काटा, फापर पिस्ने मेसिन

४२	पेरे सिमि पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , २ पेरे, जुम्ला					सिमि	२०७७/०७८	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	००००२४	००००२४	पकेट कार्यक्रम सकिएको	बीउ, मल, सिड बिन, त्रिपाल, डिजिटल काटा
४३	छुम जिउलो काली मार्सी धान पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , ३ छुम, जुम्ला					काली मार्सी धान	२०७७/०७८	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	००००२४	००००२४	पकेट कार्यक्रम सकिएको	बीउ, मल, सिड बिन, त्रिपाल, डिजिटल काटा
४४	लुम चिनो कागुनो पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , ४ लुम, जुम्ला					चिनो र कागुनो	२०७७/०७८	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	००००२४	००००२४	पकेट कार्यक्रम सकिएको	बीउ, मल, सिड बिन, त्रिपाल, डिजिटल काटा

४५	लोर्पा ओखर पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , ५ लोर्पा, जुम्ला					ओखर	२०७७/७८-०७८/७९	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१३५००००	१३५००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण र घेरावार
४६	पटमारा आलु पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , ७ पटमारा, जुम्ला					आलु	२०७७/०७८	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४८०००००	४८०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	बीउ, मल, सिड बिन, त्रिपाल, डिजिटल काटा, चिप्स बनाउने मेसिन
४७	हुरी स्याउ पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , ४ लुम, जुम्ला					स्याउ	२०७८/७९-०७९/८०	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१२०००००	१२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण र घेरावार

४८	बाता स्याउ पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका, ६ बाता, जुम्ला			पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		स्याउ	२०७९/८०	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	६०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण र सिंचाई
४९	रिनी ओखर पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका, ७ रिनी, जुम्ला			पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		ओखर	२०७९/८०-०८०/८१	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१२०००००	१२०००००	कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण
५०	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका, ४, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला		ओखर	२०७७/०७८	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण

५१	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ७, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७७/०७८	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण
५२	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ६, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७७/०७८	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण
५३	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ८, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७७/०७८	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण

५४	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ७, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७७/७८-०७८/७९	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४०००००	२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण
५५	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ८, जुम्ला	डिल्ली रावत		तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७७/०७८	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४०००००	२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण
५६	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ९, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	स्याउ	२०७८/७९-०७९/८०	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१२०००००	१२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण

५७	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका, ८, जुम्ला			तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७९/८०	तातोपानी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	६०००००	३०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	विरुवा, मल, औजार उपकरण, जैविक विषादी र सिंचाई निर्माण
५८	ओखर/स्याउ पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	गुठिचौर गाउँपालिका, ५ धिता, जुम्ला	दिपराजधिताल		पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	स्याउ तथा ओखर	२०८०/८१	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	१४०००००	२८००००	निरन्तर संचालनमा रहेको	ओखर र स्याउका विरुवा, मल, औजार उपकरण
५९	ओखर पकेट क्षेत्र विकास कार्यक्रम	गुठिचौर गाउँपालिका, १ र २, जुम्ला	मोतिलाल बुढा		पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	ओखर	२०७९/८०-०८०/८१	पातारासी गाउँपालिका, कृषि विकास शाखा, जुम्ला	४६००००	९२०००	निरन्तर संचालनमा रहेको	ओखरका विरुवा, मल, औजार उपकरण

६०	तिलागुफा स्याउ पकेट क्षेत्र कार्याक्रम	तिलागुफा नगरपालिका , १,३,४,५,६ ,७,८, कालिकोट	धनकृष्ण न्यौपाने	१८४८३८९९२०	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		स्याउ	२०७७/७८-०७८/७९	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	३६०००००	७२०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउका विरुवा, मल र खाडल
६१	तिलागुफा स्याउ तथा मौरी पकेट क्षेत्र कार्याक्रम	तिलागुफा नगरपालिका , २ र १० कालिकोट	जङ्ग बहादुर थापा	१८६६३१८०२३	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		स्याउ र मौरी	२०७८/७९- ०७९/८०	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	१८०००००	३६०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउका विरुवा, मल, खाडल, आधुनिक मौरीघार, औजार उपकरण
६२	तिलागुफा स्याउ पकेट क्षेत्र कार्याक्रम	तिलागुफा नगरपालिका , ३ र ६ कालिकोट	हिराचन्द्र हमाल	१८४५८८७२७८	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		स्याउ	२०७९/८०-०८०/८१	तिलागुफा नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	१८०००००	३६०००००	निरन्तर संचालनमा रहेको	स्याउका विरुवा, मल र खाडल

६३	कागोझाड सिमि पकेट क्षेत्र कार्यक्रम निरन्तरता	रास्कोट नगरपालिका , ९, कालिकोट	खम्मराज बोगटी	९८६८४७३०७४	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, कालिकोट		सिमि	२०७७/७८	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	५०००००	५०००००	कृषकले आफै संचालन गरेको	सिमिको बीउ, मल, सिड बिन, त्रिपाल
६४	कालिका अनार पकेट क्षेत्र कार्यक्रम निरन्तर	रास्कोट नगरपालिका , ७, कालिकोट	नन्दरुपा शाही	९८४८३१०५२४	जिल्ला कृषि विकास कार्यालय, कालिकोट		अनार	२०७७/७८	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	३०००००	३०००००	कृषकले आफै संचालन गरेको	अनारको विरुवा, मल, खाडल र अन्य सामाग्रीहरु
६५	फुलवारी प्याज पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ३, कालिकोट	नमनाथ योगी	९७४४२९२३४९	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		प्याज	२०७७/७८-०७८/७९	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	५७५०००	५७५०००	कृषकले आफै संचालन गरेको	प्याजको बीउ, मल र अन्य सामाग्रीहरु

६६	सिर्जनशील तरकारी पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ५, कालिकोट	लालपुरा तिरुवा	१८४०५१०६६२	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		तरकारी	२०७७/७८-०७८/७९	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	६७५०००	६७५०००	कृषकले आफै संचालन गरेको	तरकारीको बीउ, मल र सिंचाई पोखरी निर्माण
६७	भावमुलक कागती पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ६, कालिकोट	ऐन बहादुर कार्की	१८६१३५७९३०	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		कागती	२०७७/७८-०७८/७९	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	४७५०००	४७५०००	कृषकले आफै संचालन गरेको	कागतीका विरुवा, मल र खाडल
६८	नैनलदेव बेसार पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ८, कालिकोट	प्रभाकर बराल	१८४८३०६०६०	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		बेसार	२०७७/७८-०७८/७९	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	५७५०००	५७५०००	कृषकले आफै संचालन गरेको	बेसारको बीउ, मल र अन्य सामग्रीहरु

६९	बाँसकोट सिमि पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ३, कालिकोट	सुर्जा फडेरा	९८६८३१८०२७	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		सिमि	२०७८/७९-०७९/८०	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	६०००००	६०००००	कृषकले आफै संचालन गरेको	सिमिको बीउ, मल वितरण तथा क्षेत्र विस्तार
७०	कर्णालीटोल सिमि पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ७, कालिकोट	निल्चे साकी	९८६३४०९४४१	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		सिमि	२०७८/७९-०७९/८०	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	६०००००	६०००००	कृषकले आफै संचालन गरेको	सिमिको बीउ, मल वितरण तथा क्षेत्र विस्तार
७१	अन्नपूर्ण सिमि पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ९, कालिकोट	धनीलाल बराल	९८४८३१००३५	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		सिमि	२०७८/७९-०७९/८०	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	६०००००	६०००००	कृषकले आफै संचालन गरेको	सिमिको बीउ, मल वितरण तथा क्षेत्र विस्तार

७२	बि. एम. एकीकृत ओखर पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	रास्कोट नगरपालिका , ४, कालिकोट	पुनकला शाही	९८४८३२०३६९	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट		ओखर	२०७९/८०-०८०/८१	रास्कोट नगरपालिका कृषि विकास शाखा, कालिकोट	१००००००	१००००००	कृषकले आफै संचालन गरेको	ओखरको विरुवा, मल, खाडल र अन्य सामाग्रीहरु
७३	देपालगाउँ स्याउ पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , ५, जुम्ला	धनराज गिरी		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ	२०७६/०७७	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४१५०००	४१५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउ क्षेत्र विस्तार तथा बगैचा व्यस्थापन
७४	गज्यागंकोट स्याउ पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , ३, जुम्ला	जयलक्ष्मी बुढा		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ	२०७६/०७८	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४१५०००	४१५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउ क्षेत्र विस्तार तथा बगैचा व्यस्थापन

७५	उरुथु स्याउ पकेट क्षेत्र	पातारासी गाउँपालिका , ६, जुम्ला	दलब बुढथापा	९८४८८३९५३८९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ	२०७६/०७९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४९५०००	४९५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउ क्षेत्र विस्तार तथा बगैचा व्यस्थापन
७६	पाण्डपगु फा स्याउ पकेट क्षेत्र	कानकासुन्दरी गाउँपालिका , ७, जुम्ला	मान बहादुर कार्की		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ	२०७६/०८०	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४९५०००	४९५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउ क्षेत्र विस्तार तथा बगैचा व्यस्थापन
७७	रिनीआलु पकेट क्षेत्र	पतारासी गाउँपालिका , ६, जुम्ला	लरनमाया बुढा	९७४८९४०५४९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु	२०७६/०८१	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४९५०००	४९५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु

७८	डिल्लीचौर आलु पकेट क्षेत्र	पतारासी गाउँपालिका , ४ र ५, जुम्ला	जयलक्ष्मी बुढा	९७४८०९३९९९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु	२०७६/०८२	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४९५०००	४९५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु
७९	घोडेमहादेव आलु पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ७, जुम्ला	खाम्वा रोकाया	९७४८९४३८९९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु	२०७६/०८३	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४९५०००	४९५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको बीउ तथा कृषि सामग्रीहरु
८०	नराकोट सिमी पकेट क्षेत्र	सिजा गाउँपालिका , ५, जुम्ला	दलसिंह दमाई	९७४८९०४६९२	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		सिमि	२०७६/०८४	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	४९५०००	४९५०००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	सिमिको बीउ, मल, सिड बिन

८१	तलिचौर तरकारी/ प्याज पकेट क्षेत्र	चन्दननाथ नगरपालिका , १, जुम्ला	सरलादेबकोटा	९७४८१४७७१९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		तरकारी/प्याज		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	प्याज खेतीको क्षेत्र विस्तार
८२	तलिचौर तरकारी/ प्याज पकेट क्षेत्र	चन्दननाथ नगरपालिका , १, जुम्ला	छैटा न्यौपाने	९८६९९८७०७६	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		तरकारी/प्याज		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	प्याज खेतीको क्षेत्र विस्तार
८३	राँका तरकारी पकेट क्षेत्र	तातोपानी गाउँपालिका , १, जुम्ला	परान धराला	९८६९५५६३९६	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		तरकारी		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	तरकारी खेतीको क्षेत्र विस्तार

८४	कुडारी र दानीवाडा तरकारी पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ३, जुम्ला	कर्णब हमाल	९८६२३९००२९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		तरकारी		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	तरकारी खेतीको क्षेत्र विस्तार
८५	कुडारी र दानीवाडा तरकारी पकेट क्षेत्र	तिला गाउँपालिका , ३, जुम्ला	पुन्र बुढा	९८६८९४७४७४	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		तरकारी		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	तरकारी खेतीको क्षेत्र विस्तार
८६	घोडेगा स्याउ पकेट क्षेत्र	सिंजा गाउँपालिका , २, जुम्ला	देबीलाल धिलात	९८६८००८३५७	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा ब्यवस्थापन

८७	डीग्रा स्याउ पकेट क्षेत्र	सिंजा गाउँपालिका , १ जुम्ला	बिरब रोकाया		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा व्यवस्थापन
८८	जाच स्याउ पकेट क्षेत्र	सिंजा गाउँपालिका , १ जुम्ला	भक्त नेपाल	१८४८३१२३९६	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा व्यवस्थापन
८९	बिगारे सिमी पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , ४ जुम्ला	भिम प्र जैसी	१८६४७८६८७८	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		सिमि		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	सिमि खेतीको क्षेत्र विस्तार

१०	गज्यगंकोट आलु पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , ३ जुम्ला	हस्तब बुढा	१८६६६३१६६१	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको क्षेत्रविस्तार तथा ब्यवस्थापन
११	गज्यगंकोट आलु पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , ३ जुम्ला	सरिता बुढा	१८४२३७२४०३	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको क्षेत्रविस्तार तथा ब्यवस्थापन
१२	गज्यगंकोट आलु पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , ३ जुम्ला	मनिसा बुढा	१७४८१०६१२४	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको क्षेत्रविस्तार तथा ब्यवस्थापन

९३	आलु पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	पातारासी गाउँपालिका , २ जुम्ला	सौके साकी	९८६४६२५७८९	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको क्षेत्रबिस्तार तथा व्यवस्थापन
९४	ओखर पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ४ जुम्ला	कविता पराजुली	९८६४७९३८०८	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		ओखर		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ओखर खेती क्षेत्र बिस्तार
९५	ताम्ती ओखर पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ७ जुम्ला	गोर्ख ब कुँवर	९८६२५३३०२१	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		ओखर		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ओखर खेती क्षेत्र बिस्तार

९६	हाँकु मौरी पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ४ जुम्ला	गोकर्ण न्यौपाने	९७४८३९६८३७	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		मौरी		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	मौरीको घर संख्या बढेको
९७	तामती मौरी पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ७ जुम्ला	बिक्रम ब रावत	९७४८६२२५५२	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		मौरी		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	मौरीको घर संख्या बढेको
९८	बुम्रामाडिचौर आलु पकेट क्षेत्र	कनकासुन्दारी गाउँपालिका , १, जुम्ला	चन्द्रमणी भण्डारी	९७४९३७९४२४	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		आलु		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	आलुको क्षेत्रविस्तार तथा व्यवस्थापन

९९	बड्की /मोप्ला स्याउ पकेट क्षेत्र	हिमा गाउँपालिका , ३ जुम्ला	धनब रोकाया	९८६४७९७८६५	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा व्यवस्थापन
१००	संज्याल वाडा स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्दा री गाउँपालिका , ८, जुम्ला	मच्चा बोकटी	९८५१२०१२०४	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा व्यवस्थापन
१०१	एरेनी तरकारी पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	तातोपानी गाउँपालिका , ५ जुम्ला	यज्ञ न्यौपाने	९८४८३०६२८०	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		तरका री		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	तरकारी खेती तर्फ उन्मुख

१०२	देयारगाँउ मार्सि धान बिउ उत्पादन पकेट क्षेत्र	हिमा गाउँपालिका , १ जुम्ला	रमेश शाही	१८४८३१२६३८	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		मार्सी धान		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	मार्सि धान खेती तर्फ उन्मुख
१०३	सिप्टी सिमि पकेट क्षेत्र	कानकासुन्द री गाउँपालिका , १ जुम्ला	पन्चकली कठायत	१७४८६६१७१२	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		सिमि		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	सिमि खेती तर्फ उन्मुख
१०४	स्याउ पकेट क्षेत्र कार्यक्रम हिमा	हिमा गाउँपालिका , ५ जुम्ला	सर्जन ब शाही	१८६४३५६६८७	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा ब्यवस्थापन

१०५	स्याउ पकेट क्षेत्र कार्यक्रम	चन्दननाथ नगरपालिका , ४ र ५ जुम्ला	रबिलाल देबकोटा	१८४१३३४४६५	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा ब्यवस्थापन
१०६	कुम्डी ओखर पकेट कार्यक्रम	गुठिचौर गाउँपालिका , ५ जुम्ला	नरेन्द्र थापा	१८४८३२७२५०	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		ओखर		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ओखर खेती क्षेत्र बिस्तार
१०७	बारकोटेबा डा ओखर पकेट कार्यक्रम	चन्दननाथ नगरपालिका , १० जुम्ला	लिलु शाही	१८४३२२३१८२	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		ओखर		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	१०००००	१०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	ओखर खेती क्षेत्र बिस्तार

१०८	रिखे ओडार स्याउ पकेट क्षेत्र	कनकासुन्दारी गाउँपालिका , ५ जुम्ला	उपेन्द्र न्यौपाने	१८४०२६०१६३	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	९०००००	९०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा व्यवस्थापन
१०९	मनिसँगु स्याउ पकेट क्षेत्र	गुठिचौर गाउँपालिका , १ जुम्ला	कालि प्र लामा	१८६६८३७५३७०	कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला		स्याउ		कृषि ज्ञान केन्द्र, जुम्ला	८५०००००	८५०००००	पकेट कार्यक्रम सकिएको	स्याउको बगैचा व्यवस्थापन

१७ कार्यक्रमका तस्बीरहरु

उच्च घनत्व स्याउ बगैचा स्थापना तथा ट्रेलिस जडान, चन्दननाथ -३, जुम्ला

उच्च घनत्व स्याउ बगैचा स्थापना तथा ट्रेलिस जडान, चन्दननाथ -३, जुम्ला

कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम मार्फत मिनीटिलर वितरण

कृषि यान्त्रिकरण कार्यक्रम मार्फत मिनीटिलर वितरण

कृषक सँग वैज्ञानिक अन्तरक्रिया कार्यक्रम, चन्दननाथ — ५, जुम्ला

स्याउ प्याकेजिङ्ग, लेवलिङ्ग तथा पोष्टहार्भेष्ट क्षेति न्यूनीकरण गर्न कार्टुन वितरण

ओखर क्षेत्र विस्तार कार्यक्रम अनुगमन

उच्च घनत्व स्याउ बगैचा स्थापना तथा ट्रेलिश जडान कार्यक्रम

सिमि जोन तिलागुफा नगरपालिका, कालिकोटमा तालिम तथा सामग्री वितरण

सिमि जोन तिला गाउँपालिका —९, मालापानी, जुम्लामा सामग्री वितरण

उच्च घनत्व स्याउ बगैचामा ट्रेलिस जडान कार्यक्रम अनुगमन

उच्च घनत्व स्याउ बगैचामा ट्रेलिस जडान कार्यक्रम अनुगमन

नेपाल सरकार

कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय
प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना

परियोजना कार्यान्वयन एकाइ

जुम्ला

फोन नं. : ०८७-५२०६६६

Email: pmamp.piu.jumla@gmail.com